

İCRA HUKUKUNDA TEMSİL

Yrd. Doç.Dr. Recep AKCAN*

A. GİRİŞ

İcra (iflas) takibinin tarafları, alacaklı ve borçludur. Yani, alacaklı olduğunu bildiren icra takibi yapan kişi ile onun takip talebinde borçlu olarak belirttiği kişidir. Hukuk davalarında olduğu gibi, icra takiplerinde de daima iki taraf bulunmaktadır. Bu kişilerin gerçekten alacaklı veya borçlu olup olmadıkları ise, icra takibinin sonunda belirlenecektir. Takip ehliyetine sahip olan kişi, kendisi icra takibi yapabileceği gibi, kendisine karşı yapılan icra takibinde haklarını bizzat kendisi savunabilir (örneğin ödeme emrine itiraz edebilir). Alacaklı veya borçlu, takip talebinde bulunabilmek için, gerçek veya tüzel kişi olmalıdır. Kural olarak, her gerçek kişi borçlu ve alacaklı icra takibinin tüm aşamalarını bizzat kendisi yürütebilir. İcra takibinin tarafları, isterse takibi bir vekil aracılığıyla da yapabilir. Bazı hallerde, takibin kanuni temsilciler tarafından sürdürülmesi gerekir. Örneğin, borçlu, takip ehliyetine sahip değilse, takibin kanuni temsilciye karşı yapılması gerekir. Yani, temsil kanundan veya sözleşmeden doğar. Bu temsilciler avukat gibi bir iradi temsilci veya vasi gibi kanuni temsilcidir. Avukatın temsil yetkisinin kaynağı sözleşmedir. Kanuni temsilcinin kaynağı ise, ilgili kanunlardır. Her iki halde de, temsil, yetkili bir kimsenin kendi iradesiyle doğrudan doğruya diğer biri namına hak ve borç ihdas edebilmesi gücüdür. Bu temsilciler icra takip işlemlerini yürütür. Tebligatlar bunlara yapılır. İcra ve İflas Kanununda da temsilden bahseden hükümler mevcuttur (1). İncelememizde, yalnızca icra hukukunda temsil hususunu ele aldığımız için, iflas hukukundaki temsil konusuna değinmedik (2). İcra hukukunda, işini bizzat takip edemeyen veya etmek istemeyen taraf adına kimlerin iş

---

* Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Usul ve İcra-İflas Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

1 Bkz. İİK. m.24, 26, 53, 54, 54a, 55, 57, 58, 61, 67, 68, 89, 101, 103, 138, 260, 272, 278, 280, 282, 355; İİK Yön.m.2,3,8,3,34,38,67,75,79.

2 Bkz. iflas hukukundaki temsil konusunda: Yılmaz E., İflas İdaresi, Ankara 1976, s. 30, 110 vd; Kuru B., Hukuk Muhakemeleri Usulü C.1, İstanbul 1990, s.672, 703, 753-754, 792, 846-847, 870 (Kuru-Usul C.1); Yılmaz E., İflas İdaresinin Hukuki Niteliği ve Durumu (Kanun ve Uygulama Açısından İflasta Tasfiye Sempozyumu, Ankara 1985 s.65-149 (s.77 vd); Yılmaz E./Çağlar T., Tebligat Hukuku, Ankara 1991 s. 155-156; Kuru B., İcra ve İflas Hukuku, Ankara 1993 C.3 s. 2612-2619, 2721 vd; 2686 vd, 2694 (Kuru-İcra C.3); Ulukapı Ö., Konkordatonun Feshi, Konya 1998 s.216; Tanrıver S., Konkordato Komiseri, Ankara 1993, s. 30 vd; 12.HD 13.2.1985, 14166/1215 (YKD 1985/6 s.845-847); Kuru B., İcra ve İflas Hukuku, İstanbul 1997 s.3153, 3159, 3171 vd, 3528, 3590 vd (Kuru-İcra C.4); İİK m.179, 345a.

görebileceği hususu çözümlenmesi gereken bir konudur. Temsil iradi ve kanuni olmak üzere ikiye ayrılır. Temsil yetkisi, ya temsil edilenin iradesine veya kanuna dayanır.

B. GERÇEK KİŞİLERDE TEMSİL

Gerçek kişiler ve tüzel kişiler, icra takibinde taraf olabilirler. Kanuna ve tüzüklerine göre gerekli organlara sahip olmaları ile, tüzel kişiler tam takip ehliyetine sahip olur (MK m.57). Tüzel kişilerin yetkili temsilcileri ile takip yapmaları gerekir. Ancak, tüzel kişiler, kanuni temsilcileri yerine, bir vekil aracılığıyla da icra takibini yürütebilirler (3).

Mümeyyiz, reşit ve kısıtlı olmayan her gerçek kişi tam takip ehliyetine sahiptir (MK m.9 vd) (4). Bu kişiler, kendilerini borç altına koyacak veya hak sahibi yapacak, her türlü işlemi bizzat kendileri yapabildiklerinden ve verdikleri zararlardan sorumlu olduklarından, takip ve dava ehliyetine sahiptirler. İcra takiplerini, kendileri yapabilirler. Hukukumuzda vekil (avukat) tutma zorunluluğu bulunmadığından (5), takip ehliyetine sahip bulunan kişi, lehine veya aleyhine olan icra takiplerini bizzat yürütebilir. Takip ehliyeti, bir takibi alacaklı veya borçlu olarak devam ettirebilir. Yani, takip ehliyeti, bir kimsenin bizzat kendisinin veya iradesi ile atadığı bir temsilci (avukat) aracılığıyla, alacaklı olarak icra takibi ve bunun için gerekli işlemleri yapabilmesi veya icra takibinin borçlusu olarak haklarını koruyacak işlemlerde bulunabilmesi ehliyetidir (6). Takip ehliyetine sahip olan borçlu, bizzat kendisi ödeme emrine itiraz edebileceği gibi, bir vekil (avukat) aracılığıyla da itiraz edebilir (7). Borçlunun takip ehliyeti yok ise, ödeme emrine itiraz etme yetkisi kanuni temsilciye aittir (8). Takip

3 Bkz. C-1 ve 2.

4 Hak ehliyetine sahip yabancı gerçek kişilerde, Türkiye'de yapacakları (veya kendilerine karşı yapılacak olan) takiplerde taraf ehliyetlerine sahiptir. Fakat, yabancı alacaklı, icra takibinde bulunurken, döviz olarak teminat göstermekle yükümlüdür (Kuru B., İcra ve İflas Hukuku, C.1, İstanbul 1988, C.1 s.160 (Kuru-İcra C.1).

5 Kuru B./Arslan R./Yılmaz E., İcra ve İflas Hukuku, Ankara 1998, s. 92; Üstündağ S., İcra Hukukunun Esasları, İstanbul 1995, s.73; Kuru-İcra C.1 s.164; karşı. HUMK m.70, m.71.

6 Üstündağ s.80; Kuru-İcra C.1, s.161, 164. Takip ehliyeti, icra takibinin esaslı unsurudur. Ehliyetsiz bir kişi tarafından yapılan icra işlemleri, kendiliğinden veya istek üzerine her zaman şikayet yolu ile iptal edilmesi gerekir (Üstündağ s.80).

7 Kuru/Arslan/Yılmaz s. 127; Kuru B., Vekilin Ödeme Emrine İtiraz Etmesi (Trabzon BD 1986/3 s.6). Ödeme emrine itiraz dilekçesinde borçlunun (veya vekilinin) imzası bulunmalıdır. Borçlunun imzası eksik ise, imza eksikliği borçluya tamamlatılır (Kuru/Arslan/Yılmaz s. 129 dn.13).

8 Bkz.II, 1-2-3.

ehliyetine sahip olan bir kişi, isterse kendisini bir iradi temsilci (vekil, avukat) ile temsil ettirebilir. Borçlunun kendisinin veya atayacağı vekilin (avukatın) takip ehliyetine sahip bulunması gerekir ⁽⁹⁾.

I. İRADİ TEMSİL

İcra hukukunda, icra işlerinin iradi temsil yoluyla takibi mümkündür (İİK m.58/I; m.60). Takip ehliyetine sahip olan kişi, isterse kendisini bir temsilci (vekil) ile temsil ettirebilir. İradi temsil, gerçek kişilerin yanında, tüzel kişiler için de geçerlidir ⁽¹⁰⁾. İradi temsilciler ise, avukatlar, dava vekilleri ve dava takipçileridir.

1. Avukatlar

Alacaklı veya borçlu (veya üçüncü kişiler), icra dairelerinde ve icra tetkik mercilerinde kendilerini bir vekil ile temsil ettirmeyi istemeleri halinde, avukata vekalet verebilirler. Kanunlarda belirtilen istisnalar dışında, dava ve adli işlemleri takip etmek, baroda yazılı avukatlara ve bazı hallerde dava vekilleri ile, dava takipçilerine aittir ⁽¹¹⁾.

a. İcra Takibi İçin Avukatın Bir Vekaletnameye Sahip Olması Gerekir

Bir avukat, vekaletnamesi olmadan, bir kimseyi icrada temsil edebilir. Fakat, bu halde, icra memuru, her zaman vekaletnamenin verilmesini isteyebilir. Vekil, vekaletnamesi olmadan icra takibi yapamaz. Müvekkil tarafından, vekile bir vekaletname verilmelidir. Ödeme emrine yedi gün içinde, vekaletname vermeden borçlunun vekili (avukatı) sıfatıyla itiraz eden avukatın, itiraz tarihinden sonraki tarihli bir vekaletname vermesi halinde, yaptığı itiraz süresinde ve geçerli olarak yapılmış kabul edilir ⁽¹²⁾.

Müvekkilin, vekiline verdiği temsil yetkisine ilişkin vekaletnamenin yazılı olması ve müvekkilin imzasının (kural olarak) noterden onaylı olması gerekir ⁽¹³⁾. Vekil tarafından yapılan takiplerde, takip talebine vekaletnamenin aslının veya vekil avukat tarafından onanmış bir örneğinin eklenmesi gerekir ⁽¹⁴⁾. İlamlı takiplerde, taraflardan birinin vekili ⁽¹⁵⁾

⁹ Kuru/Arslan/Yılmaz s.127; Kuru-İcra C.1, s.250.

¹⁰ Bkz. C, 1-2.

¹¹ Yılmaz/Çağlar s.141.

¹² Kuru-İcra C.1, s.250 dn.45'de belirtilen kararlar.

¹³ Kuru/Arslan/Yılmaz s. 92; Kuru-İcra C.1 s.164.

¹⁴ Kuru-İcra C. 1 s. 210 dn.9; Kuru/Arslan/Yılmaz s. 111 dn. 2.

olduğu ilamda yazılı olan avukattan, ayrıca vekaletname istenmesine gerek yoktur (16). İlamın, mutlaka vekil aracılığıyla icraya konulması gerekmez. Müvekkil kendisi veya yetkili kılacağı yeni bir vekil aracılığıyla da ilamı icraya başvurabilir (17).

Avukat olmayan kişilerin vekil olarak atanması mümkün değildir (Avukatlık K. m.35). Ödeme emrine itiraz eden kişinin baroda yazılı avukat olması gerekir. Avukat olmayan kişinin, borçlu adına yaptığı itiraz geçerli değildir (18). İcra dairesi ve icra tetkik merci, avukat olmayan bir kişinin vekil sıfatıyla yaptığı isteklerini yerine getiremez. Alacaklı adına takip talebinde (19) bulunan kimsenin, kanuni veya iradi temsilci olmaması bir

-
- 15 Kuru-Usul C.1 s.832 dn.163; bkz. ilamlı takiplerde ödeme emrinin, ilamda yazılı vekile tebliğ edilmesi hakkında: 12.HD 20.5.1962, 4463/4675 (Sınmaz B./Karataş İ., Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, Ankara 1987, s.170).
- 16 Bu halde, Yargıtay'a göre, alacaklı masrafını verdiği takdirde mal beyanında bulunulabilmesi için, asile de icra emri gönderilebilir. Fakat, icra emrinin ilamda yazılı olan avukata gönderilmesi gerekir. Buna uyulmaması, icra emrinin iptalini gerektirir (12.HD 18.10.1983, 5926/7631: Sınmaz/Karataş s.182).
- 17 Müvekkil, kendisi veya diğer bir vekil aracılığıyla ilamlı icraya başvurması halinde, icra dairesi, takip talebinde bulunan tarafın (müvekkilin) ilamda yazılı bulunan avukatına, icra emri ile birlikte, gideri takip talebinde bulunan müvekkilden peşin alınmak suretiyle, düzenlenecek bir bildiriye derhal tebliğ eder. Bu bildiri, avukata tebliğ edilmediği sürece, icranın sonraki aşamalarına geçilmesi mümkün değildir (AK m. 166, III; Kuru-Usul C.1 s.832-833).
- 18 Üstündağ s.73; Postacıoğlu i. E., İcra Hukuku Esasları, İstanbul 1982, s.119; Kuru-İcra C.1, s.249 dn.38'de belirtilen kararlar; vekilin itirazla birlikte vekâletnamesini icra dairesine ibraz etmesi gerekir (HUMK m.67). Aksi halde, kesin bir süre verilerek, itiraz tarihinden sonraki tarihi de taşıyan bir vekaletname dahi olsa getirilmesi istenir. Getirilirse itiraz geçerlidir. Getirilmezse, itirazın geçersiz sayılmasına karar verilir. Asıl gelirse, vekilin işlemine icazet verebilir (Kuru-İcra C.1, s.249; Postacıoğlu s.64 dn. 16a, s.157-158). Alacaklı ve borçlu, baroya kayıtlı bir avukat aracılığıyla şikayet yoluna başvurabilirler (Postacıoğlu s.64). Bir kimse adına icra takibinde bulunan avukat, baroya kayıtlı değilse, bu takip yok hükmündedir (Üstündağ s.73); bkz. ayrıca: Postacıoğlu s.119; karşı. HUMK m. 61.
- 19 Alacaklı takibini bir vekil (avukat) aracılığıyla yapmakta ise, takip talebinde ayrıca vekilin adı, soyadı ve adresinin de belirtilmesi gerekir (Kuru-İcra C.1 s. 210; Kuru/Arsalan/Yılmaz s. 111 dn.2; Üstündağ s.107; Kuru-İcra C.3 s.2162, 2169; İİK Yön. m.18). Kanun, takip talebinde alacaklı ve borçlunun (varsa vekil veya kanuni temsilcilerinin) şöhretinin de yazılması gerektiğini belirtmektedir (İİK m. 58/1-2). Kanımızca, yalnızca aynı ad ve soyadı taşıyan birden çok kişinin varlığı halinde, karışıklığı önlemek amacıyla, takip talebine şöhretin de yazılması uygun olacaktır (İİD 3.6.1958, 3152/3226: AD 1959/4 s. 707-708). Takip talebi vekil ile yapılmakta ise, takip talebinde vekil ve alacaklının adresinin birlikte bulunması gerekir (Kuru-İcra C.1 s. 211 dn.12). Takip talebinde yer alması gereken kişilerin eksik belirtilmesi Kanuna aykırıdır

şikayet sebebidir. İcra memuru, temsilcinin temsil yetkisine sahip olup olmadığını kendiliğinden araştırması, temsil yetkisinin yokluğunda hiç bir işlem yapmaması gerekir (20).

Borçluya, icra memuru tarafından temsilci tayin etmesi için uygun bir süre verilmesini gerektiren hallerde (İİK m.54, m.54a), temsilci olarak vekil olabilecek kimsenin atanması daha doğru olacaktır. Örneğin, borçlu tutuklu veya gözaltına alınmasına veyahut hapisli olmasına rağmen, hakkında verilen ceza bir yıldan aşağı ise, icra memuru, borçluya, kendisine bir temsilci ataması için uygun bir süre vermesi gerekir. Bu halde, borçlunun atayacağı temsilcinin avukat olması zorunluluğu yoktur. İcra dairesi, örneğin ödeme emrinin tebliği gibi bazı icra takip işlemlerini avukat olmayan temsilciye yapabilir. Fakat, avukat olmayan temsilcinin, icra dairesinde, tetkik merciinde ve mahkemelerde borçlunun temsilcisi olarak hiç bir işlem yapması mümkün değildir. Avukat olmayan kişiler, vekil olarak atanamaz (AK m. 35). Bu halde, avukat olmayan temsilcinin, başkasını tevkil yetkisi mevcut ise, borçlu adına bir avukata vekalet vermesi gerekir (21). Kanımızca, doğru olanı, başlangıçta, temsilci olarak bir avukata vekalet verilmesidir. Borçlunun yararı açısından, en uygun seçenek budur. Çünkü, vekil olamayacak kişilerin temsilci seçilmesi halinde, bunlar icra takip işlemlerinde yetkili olamayacakları için, yeniden yetkili bir vekil atanması zorunluluğu ortaya çıkacaktır.

Ödeme emrinin düzenlenmesi ve doldurulması icra memurunun görevidir. Bu konuda vekile bir mükellefiyet yüklenmemiştir (22).

Vekil aracılığıyla yapılan takiplerde, vekil vekalet ücretine hak kazanır. Vekalet ücreti, istek olmasa bile karar altına alınması gerekir. İcra müdürü tarafından hesaplanacak vekalet ücreti takip giderlerine dahildir. Kanunun (İİK m. 138, III) vekaletle ilişkin hükümleri ilamlı ve ilamsız

---

(Üstündağ s.107); bkz. takibin müstear isim adına yürütülmesi halinde, butlanın gerekmediği konusunda: Postacıoğlu s.127.

20 Aksi halde, kanuni veya iradi temsilci olmayan bir kişinin istekleri doğrultusunda yapılan işlemler şikayet yolu ile iptal edilir (Kuru/Arslan/Yılmaz s. 92; Üstündağ s.81; Kuru-İcra C.1 s.164; Uyar T., İcra Hukukunda İtiraz, Manisa 1990, s. 142 (Uyar-İtiraz). Taraf ehliyeti olmadan yapılan takip işlemleri batıldır ve her zaman kendiliğinden veya istek üzerine iptal edilebilir (Üstündağ s.80); karşı. Postacıoğlu s.118-119.

21 Kuru-İcra C.1 s.141 dn.21 ve s.164.

22 12.HD 21.1.1980, 9823/300 (YKD 1980/8 s.1121). Yine, icra emrini düzenleyip borçluya tebliğe gönderme görevi, icra memuruna (müdüre) aittir (İİD 25.5.1970, 5695/5575: İKİD 1970/119 s. 8969-8970).

icrada uygulanır (23).

Vekalet akdi istifa, azil, vekilin veya müvekkilin ölümü, ehliyetini kaybetmesi ve iflası gibi hallerde sona erer (24). Vekil üzerine aldığı işi, özel bir önem, sadakat ve özenle ifa yükümlülüğü altındadır. Güven ilişkisinin sarsıldığı anda müvekkile azil yetkisi tanınmıştır (BK m.396). Azlin haksız olması halinde, Avukatlık Kanunu m.174 gereği, vekalet ücretinin tamamının ödenmesi gerekir. Vekil, kusur veya ihmalden dolayı azledilmiş ise, ücret ödenmesi gerekmez. Dava ve icra işlerinin haklı bir neden olmaksızın uzun süre takipsiz bırakılması haklı bir azil nedenidir (25). Henüz sonuçlanmayan bir işin (davanın) görülmesini üstlenen vekilin (avukatın) kendisine muaccellik kazanmayan vekalet ücretini cebri icra yoluyla ve müvekkilinin mallarını haczettirerek almaya çalışması vekilin azli için haklı bir nedendir (26). Müvekkil (koca), karısının vekili olarak yaptığı icra takibinde borçludan aldığı parayı gizleyen (karısına vermeyen) vekilini (kendi davasında) bu nedenle azletmekte haklıdır (27).

İstifa halinde de vekalet sona erer (28). Vekilin istifa etmesi halinde vekalet ilişkisi sona erer. Vekil, HUMK m.68'e uygun olarak istifa etmişse, satış ilanı asile tebliğ olunmalıdır. Aksi halde, satış ilanının vekile tebliği gerekir. Yine, ilgilinin vekilinin azledildiği icra dairesine bildirilmişse, satış ilanı asile tebliğ edilmelidir. Aksi halde, satış ilanı vekile yapılmalıdır (29). Vekaletin sona ermesi halinde, icra işlerine ilişkin tebligatın asile yapılması gerekir (30).

23 Vekalet ücretinin miktarı, alacaklı ve borçlu arasında yapılmış sözleşmeye bakılmaksızın, icra memuru tarafından tarifeye göre hesaplanır. Alacaklı ve borçlu yapacakları bir icra sözleşmesi ile takipte haksız çıkan tarafa yükletilecek vekalet ücretinin miktarını kararlaştıramazlar. İcra takibi ilama dayanıyorsa, ilamda vekil için ücrete hükmedilmiş olsa bile, ilamın icrası nedeniyle ayrıca vekalet ücretinin de belirlenmesi gerekir. Takdir edilen vekalet ücreti hakkında şikayet yoluna başvurulabilir. Bu konuda, tetkik merci tarafından verilecek karara karşı temyize gidilebilir (Üstündağ s.73-74).

24 Yılmaz/Çağlar s.146; Kuru-İcra C. 3 s.2953; Kuru-Usul C.1 s.851 vd.

25 4.HD 15.5.1980, 1600/6365 (YKD 1981/7 s.832-835).

26 4.HD 3.3.1967, 989/1906 (İBD 1967/5-6 s.257-258; ABD 4.HD/2 s.209-210).

27 Kuru-Usul C.1 s.862 dn.291.

28 "Vekaletten istifa eden vekille, tekrar muamele yapmak istenmesi halinde, yeni vekaletname ibraz ettirilmelidir" (İİD 14.11.1967, 9176/10088: Olgaç-Usul s.315 no.9).

29 Kuru-İcra C.2 s.1270-1271.

30 Yılmaz/Çağlar s. 146-148 dn.73-75 ve dn.77, 79'da belirtilen kararlar. Bir avukatın işten çıkarılması veya geçici olarak iş yapamaz duruma gelmesi hallerinde, baro başkanı ilgililerin isteği üzerine veya iş sahiplerinin yazılı muvafatını almak kaydıyla, işleri geçici

Vekalet ölümle de sona erer. Alacaklının takipten sonra ölmesi halinde, vekil takip konusunda mirasçılardan verdiği bir vekaletname getirmediği, duruşmaya devam edilmez (31).

Bazı hallerde vekalet sona ermez. Örneğin, küçük (çocuk) adına, velayet hakkına sahip velisi tarafından verilmiş olan vekalet, küçüğün reşit olması ile son bulmaz (32).

b. Tebligat Vekile Yapılır ve Vekilin Kendisi Duruşmaya Çağrılır

Muhatabın iradi veya kanuni temsilcisi varsa, tebligat bunlara yapılır (Teb. K. m. 11; Teb. Tüz. m. m.15, 16) (33). Kural olarak, vekil ile yürütülen icra takiplerinde tebligat vekile yapılır. icra işlerinde, vekille temsil edilen tarafların vekiline tebliğ yapılması hususu bazı kanunların gereğidir (34). Vekille temsil halinde, bizzat vekilin duruşmaya çağrılması gerekir. Vekile, duruşma günü bildirilmeden, vekilin yokluğunda yargılamanın sonuçlandırılması, icra tetkik merci kararının bozulmasına yolaçar (35). Tebligatın vekile yapılması gereken hallerde, tebliğ asile (müvekkile) yapılamaz. Vekile yapılması gereken tebligatın, asile yapılması usule aykırıdır (36). Bu halde, asile yapılan usulsüz tebliğ, ilgili tetkik merci kararının bozulmasına neden olur (37). Usulsüz tebligat esası ve sonucu etkilememiş ise, bozma nedeni değildir (38). Vekil birden çok ise bunlardan birine tebligat yapılması yeterlidir. Eğer tebligat birden fazla vekile yapılmış

---

olarak takip etmek ve yürütmek amacıyla bir avukat görevlendirilmiş ise, tebligatın bu avukata, görevlendirilmemiş ise, asile yapılması gerekir (Yılmaz/Çağlar s. 150).

31 Olgaç-Usul s.311 no.5.

32 Bkz. vekaletın sona ermeyeceği haller için: Kuru-Usul C.1 s.870; Olgaç-Usul s.226 no.4; 5.CD 9.9.1982, 2711/2990 (YKD 1983/2 s.276-277). Bu halde, reşit olan çocuk, vekilini azletmediği (BK m.396), vekil davayı takip etmeye devam eder (13.HD 25.11.1976, 70/540: YKD 1977/9 s.1267-1269).

33 Amonn K./Gasser D., Grundriss des Schuldbetreibungs-und Konkursrecht, Bern 1997 s.93; Rechberger W.H/Simotta D-A., Grundriß des österreichischen Zivilprozeßrechts, Wien 1994 s.166.

34 Teb. K. m.11; Teb. Tüz. m.15; HUMK m.62, 68; A.K m. 41.

35 12.HD 29.4.1984, 12560/2225 (Yasa HD 1985/8 s.1168).

36 Yılmaz/Çağlar s. 128 vd. ve 164-168; Moroğlu E./Muşul T., Tebligat Hukuku, İstanbul 1985, s. 54.

37 12.HD 28.2.1984, 12265/2139 (Yasa HD 1984/6 s. 884); 12.HD 29.2.1984, 12560/2225 (Yasa HD 1985/8 s. 1168).

38 Olgaç S., İcra-İflas, 1.Cilt, Ankara 1978, s. 403 no.650 (Olgaç-İcra); Alman Hukukunda usule aykırı tebligat iptal edilinceye kadar geçerliliğini devam ettirir (Brox H./Walker W-D., Zwangsvollstreckungsrecht, 1990 s.96).

ise, bunlardan ilkinde yapılan tebliğ tarihi asıl tebliğ tarihi kabul edilir. Yabancı ülkede oturan alacaklı, takibini bir vekil aracılığıyla yapıyorsa, Türkiye'de adres göstermemiş olsa bile, tebligat vekile yapılır (Teb. K.m.11; Teb. Tüz. m. 15, II).

Tebliğat kendisine yapılacak olan kişi vekil olmalıdır. Vekile yapılmış olan tebligat asile yapılmış kabul edilir (39). Vekile yapılan tebligatın geçerli olabilmesi için, onun vekil sıfatıyla yargılamaya katılması gerekir. Örneğin, vekilin alacaklı adına takip talebini imzalamış veya borçlu adına ödeme emrine itiraz etmiş olması hallerinde, tebligat alacaklı veya borçluya değil, bizzat vekile yapılır. Genel (umumi) vekil, icra takibine katılmamışsa, tebligat ancak kabulü halinde ona yapılabilir. Çünkü, genel vekilin müvekkilini her davada ve icra işinde temsil etme zorunluluğu yoktur (40).

Borçlunun bir vekili olsa bile, o vekilin icra takibinde borçluyu temsil edip etmeyeceği bilinemeyeceğinden, ödeme emri borçlunun vekiline tebliğ edilmez (41). Ödeme emrinin borçluya usulsüz olarak tebliğ edilmiş olması halinde, borçlu tarafından bildirilen tarih, tebliğ tarihidir. Borçlu usulsüz tebliği öğrendiği tarihten itibaren yedi gün içinde icra dairesinde ödeme emrine itiraz edebilir (42).

39 Yılmaz/Çağlar s.138-140; Moroğlu/Muşul s. 54-55.

40 Kuru/Arslan/Yılmaz s.77-78; Postacıoğlu s.97; Kuru-İcra C.1 s.125. Yargıtay'a göre, genel vekil, özel bir yetki almadıkça, müvekkili adına icra takibi yapamaz. Özel yetkinin varlığının ispatı, duruma göre vekile veya müvekkile düşer (Üstündağ s.75; Olgaç S., Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, 1977, s.302 no.12 (Olgaç-Usul). Genel vekil, ödeme emrini kendi isteğiyle tebellüğ etmişse, tebligat geçerlidir (Postacıoğlu s.97).

41 Bu kuralın bazı istisnaları mevcuttur. Örneğin, borçlu ilk ödeme emrine bir vekil aracılığıyla itiraz etmiş ise, çıkarılacak yeni ödeme emrinin, bu vekile yapılması gerekir (bkz. Kuru-İcra C.1 s.171, 181 dn. 21a, 188 dn.27a; Kuru B., İcra ve İflas Hukuku, C.2, İstanbul 1990, s. 1681 dn.430 (Kuru-İcra C.2); Teb. K. m.11. ihtiyati hacizden sonra yapılan takipte, ödeme emri, borçlunun ihtiyati haciz uygulamasında hazır bulunmuş olan vekiline tebliğ edilir (Kuru-İcra C.2 s. 1681 dn. 430). Yargıtay bazı kararlarında, kira bedelinin tespiti ilamına dayanılarak yapılan ilamsız tahliye talebinde ödeme emrinin ilamda yazılı bulunan vekiline yapılması gerektiğini savunmaktadır. Diğer bazı kararlarında ise, burada ilamlı takip (icra) olmadığı için, doğru bir düşünceyle ödeme emrinin borçluya yapılması gerektiğine karar vermektedir (bkz. Kuru-İcra C.2 s. 1817; Uyar T., İcra Hukukunda Tahliye, 1987 s. 108 (Uyar-Tahliye).

42 Ödeme emri tebligatının usulsüz olması halinde, ödeme süresi, borçlunun usulsüz ödeme emri tebligatını öğrendiği tarihten itibaren başlar (Teb.K.m.32, II; Teb. Tüz.m.51, II; Uyar-Tahliye s.787 no.22, s.497 no.142, s.334 no.3, s.781 no.11). Yargıtay'a göre, ödeme emri vekile, usulsüz bir şekilde tebliğ edilmesine rağmen, vekilin tebliğe muttali olduğu aynı gün itiraz etmesi halinde, bu itiraz geçerlidir (12.HD 24.10.1978, 8148/8511: Sınmaz/Karataş s.183).

İcra emrinin vekile veya asile yapılması konusu öğreti ve mahkemeler uygulamasında tartışmalıdır (43). Yargıtay 12.HD, icra emrinin borçlunun (davalının) davayı takip etmiş (ilamda ismi yazılı) olan vekiline tebliğ edilmesinin zorunlu olduğunu, icra emrinin yalnız borçlunun kendisine tebliğ edilmesi ile ilamlı icra takibinin kesinleşmiş sayılamayacağını kabul etmektedir (44).

Bir davayı takip etmiş olan vekilin yetkisi, bu davada verilen hükmün icrasını da içerdiğinden, bu hükmün (ilamın) icrasında (İİK m. 24 vd), icra emri borçlunun (davalının) davayı takip etmiş olan vekiline de tebliğ edilebilir ve bu husus vekilin kabulüne bağlı değildir (45).

İcra emrinin borçlunun (davalının) davayı takip etmiş olan vekiline tebliği zorunlu değildir. Çünkü, İİK m.24 ve devamındaki maddelere göre, icra emri kural olarak borçlunun kendisine tebliğ edilir. HUMK m. 62 hükmünden hareketle, icra emrinin borçlunun davayı takip etmiş olan vekiline de tebliğ edilebileceği sonucuna varmak mümkündür (46). Kanımızca, icra emri, borçluya tebliğ edilebileceği gibi, borçlunun (davalının) davayı takip etmiş (ilamda adı yazılı) olan vekiline de tebliğ edilebilir (HUMK m.62, I) (47). Bir icra takibinde borçlu kendisini vekille temsil ettirmişse, o takibin diğer işlemlerinin de aynı vekile yapılması gerekir. İlamların icrasında, davayı takip etmiş olan vekile tebligat mümkündür. Vekil, vekaletnamesinde hükmün icrası için özel bir yetki yazılı olmasa bile, hükmü (ilamı) icraya koyabilir (HUMK m.62; İİK m.24 vd). Hükmü (ilamı) icraya koymuş olan alacaklı (davacı) vekili, alacaklı vekili sıfatıyla o ilamın icrası ile ilgili artırmaya da katılabilir (48).

Menkul ve gayrimenkullerin satışının açık artırma ile yapılması için ilan edilmesi ve ilanın ilgililere duyurulması gerekir. Borçlu icra takibi sırasında ölürse, satış ilanının borçlunun mirasçılara tebliğ edilmesi gerekir. Satış ilanının kendilerine tebliği gereken ilgililer, o icra takibinde

43 Bkz. bu tartışmalarla ilgili olarak: Yılmaz/Çağlar s.168 vd.

44 12.HD 18.10.1983, 5926/7631 (YKD 1984/1 s.86-87); 12.HD 2.11.1978, 8012/8804 (YKD 1979/6 s.845-846); 12.HD 10.3.1976, 3376/5362 (ABD 1976/4 s.758-759).

45 Kuru-Usul C.1 s.833; Kuru-İcra C.1 s.126; İİD 13.11.1967, 9784/9975 (RKD 1968/1-2 s.8).

46 Üstündağ s.91; Kuru-İcra C.1 s.126, C.3 s.2172; Kuru-Usul C.1 s.833.

47 Kuru/Arslan/Yılmaz s. 78; Kuru-İcra C.1 s.126; Postacıoğlu s.92.

48 Kuru-Usul C.1 s.832 dn.162. Hükmün (ilamın) mutlaka vekil tarafından icraya konulması zorunlu değildir. Müvekkil kendisi veya vekalet vereceği yeni bir vekil aracılığıyla da ilamı icraya koyabilir (İİD 19.1.1971, 650/514: ABD 1971/5 s.759-760).

bir vekille temsil ediliyorsa, satış ilanı vekile tebliğ edilmelidir (49). Yani, taşınır ve taşınmaz malların satışı için yapılacak ilan örneği, ilgililerin iradi (veya kanuni) temsilcilerine yapılabilir (50). Avukat, el koyduğu işlere ait çekişmeli hakları edinmekten veya bunların edinilmesine aracılıktan yasaklıdır (51). İcra takibinde borçlunun vekili olan avukat, borçlunun hacizli gayrimenkulünün satışına alıcı olarak katılmış ve ihale avukat üzerine yapılmış ise, borçlu (müvekkil) bu ihalenin feshini (İİK m.134) isteyebilir (52).

İtirazın kesin kaldırılması talebinde, borçlu vekili aracılığıyla ödeme emrine itiraz etmiş ise, tetkik mercii, vekili duruşmaya çağırır (Teb. K. m.11).

Kiralanan gayrimenkullerin ilamsız icra yolu ile tahliyesinde (53), tetkik mercii, itirazın kaldırılması ve tahliye talebini duruşmalı olarak inceler (İİK m. 269 d, m.70). Dosya üzerinde karar veremez. Borçlu kiracı, vekili ile ödeme emrine itiraz etmiş ise, tetkik mercii, itirazın kaldırılma ve tahliye talebiyle açılan duruşmaya vekili çağırır (54).

Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolunda, borca itiraz üzerine, icra tetkik merciiince, iki taraf duruşmaya çağırılmadan dosya üzerinde itiraz sebeplerinin incelenmesi kanuna aykırıdır. Borçlu vekili aracılığıyla, ödeme emrine itiraz etmiş ise, borçlunun kendisi değil, vekili duruşmaya çağırılır. Alacaklı da, vekili aracılığı ile takip talebinde bulunmuş ise, tetkik mercii,

49 Arslan R., İcra-İflas Hukukunda İhale ve İhalenin Feshi, Ankara 1984 s. 92 vd (Arslan-İhale); Kuru-İcra C.2 s. 1265 vd; Bkz. bu ilanın nasıl ve kime yapılacağı ve ilgililer konusunda: Arslan-İhale s. 88 vd; Kuru-İcra C. 2 s. 1198 vd, 1247 vd. İİK'nuna göre yapılacak satış ilanının borçlunun icra takibine yetkili vekiline tebliğ edilmemesi halinde ihalenin bozulması gerektiği hakkında bkz: Yılmaz/Çağlar s.129 dn.6.

50 Arslan-İhale s. 92 vd.

51 AK m.47; Atilla Sav, Avukatın Çekişmeli Hakları Edinme Yasası (ABD 1970/1 s.25-26).

52 Burada, avukat Avukatlık Kanununun kamu düzeni düşüncesine dayanan yetkilerini kötüye kullandığından, ihalenin feshine ilişkin şikayet belirli bir süreye bağlı değildir (Kuru-Usul C.1 s.560). Kamu düzeni ile bağdaşmayan icra işlemlerinde şikayet süreye bağlı değildir (İİD 27.2.1967, 1330/2031: RKD 1967/5 s.155-156); bkz. ayrıca, bir hakkin yerine getirilmemesi veya sebepsiz sürüncemede bırakılması ve kamu düzenine aykırılık hallerinde süresiz şikayet konusunda: Pekcanitez H., İcra-İflas Hukukunda Şikayet, Ankara 1986 s. 84 vd.

53 Kiracıya yapılan tahliye emri tebligatı usulsüz ise, kiracı, usulsüz tebliği öğrendiği tarihten itibaren yedi gün içinde icra dairesinde tahliye emrine itiraz edebilir (Teb.K. 32, II; Teb. Tüz. m.51, II).

54 Teb. K. m.11; Uyar-Tahliye s. 425 no. 29; Kuru-İcra C.2 s. 1888 vd.

vekili duruşmaya çağırır (55).

Süreler, vekile tefhim veya tebliğ ile başlar. Örneğin, itirazın geçici kaldırılması kararı, borçluya veya vekiline tetkik merciindeki son duruşmada tefhim edilmişse, borçtan kurtulma davası açma süresi, bu tefhim tarihinden itibaren işlemeye başlar (İİK m. 69, II). İtirazın geçici kaldırılması kararı borçlunun (ve vekilinin yokluğunda) verilmişse (sadece alacaklıya veya vekiline tefhim edilmişse) yedi günlük borçtan kurtulma davası açma süresi, itirazın geçici kaldırılması kararının borçluya veya vekiline tebliğ edildiği tarihten itibaren işlemeye başlar (İİK m. 69, II) (56).

Vekille takip edilen icra takiplerinde, tebligatın vekile yapılması kuralının bazı istisnaları mevcuttur. Bu hallerde, tebligat asile yapılır ve asil duruşmaya çağırılır. Yani, icra işlerine ait tebliğlerin bazısı mutlaka asile yapılması gerekir. Örneğin, İİK m.68a, II ve V hükmü gibi. Mal beyanı suçlarında vekile tebligat yapılmaz. Borçlunun cezalandırılabilmesi için, icra emrinin borçlunun kendisine tebliğ edilmesi gerekir (57).

İtirazın geçici kaldırılmasında, borçlu ödeme emrine vekili aracılığıyla itiraz etmiş olsa bile, ilk duruşma davetiyesinin bizzat borçluya gönderilmesi ve borçlunun kendisinin duruşmaya çağırılması gerekir (58). Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolunda, tetkik merci, imzaya itiraz halinde, duruşma yapmadan dosya (evrak) üzerinde inceleme yapamaz, itiraz vekil tarafından yapılmış olsa bile, duruşma davetiyesinin imza inkarında bulunan borçlu asile yapılması gerekir (59).

55 Teb. K. m.11; Kuru/Arslan/Yılmaz s. 311 dn. 27; Kuru-İcra C. 2 s. 1706 vd; Uyar, T., İcra Hukukunda Kambiyo Senetleri, 1989, s. 992-993 (Uyar-Kambiyo). Bu halde, taraflar oturuma gelmemişler veya vekil de göndermemişler ise, HUMK m. 409 uyarınca, borca itirazın kabulü talebi yenileninceye kadar dosya işlemden kaldırılır (Kuru/Arslan/Yılmaz s. 311 dn. 25; İİD 7.4.1970, 3942/3808: RKD 1970/6-7 s. 78).

56 11.HD 16.2.1988, 5799/872 (Manisa BD 1988/25 s.42-44; 1988/26 s.29-30).

57 Bkz. İİK m. 74, 76, 337; Kuru-İcra s. C.1 s. 126, C.3 s.2173-2174; Kuru/Arslan/Yılmaz s.78; Postacıoğlu s.92; Kuru-Usul C.1 s.833; 12.HD 10.3.1976, 3376/5362 (ABD 1976/4 s. 758-759); CGK 26.11.1990, 8/328-310 (YKD 1991/2 s. 266-268).

58 Kuru-İcra C.1 s. 250, 376, 395; 12.HD 14.8.1987, 12267/8638 (YKD 1988/4 s. 517); İİD 28.12.1970, 13001/13269 (RKD 1970/11-12 s.189; ABD 1971/1 s.113); bu halde, ilk duruşma davetiyesinin borçlunun ödeme emrine itiraz itiraz etmiş olan vekiline de tebliğ edilmesi gerektiği hakkında bkz: Kuru-İcra C.1 s. 396; Teb. K. m.11.

59 Uyar-Kambiyo s. 978 no.37; Kuru-İcra C.2 s. 1765 vd. Bazı hallerde imzaya itiraz halinde, dosya üzerinde de karar verilmesi mümkündür (İİK m. 170, II; Kuru-İcra C. 2 s. 1699).

c. Vekil Bazı İşlemleri Yapabilmesi İçin Özel Yetkiye Sahip Olmalıdır

Kural olarak, vekil hüküm kesinleşinceye kadar davanın takibi için gerekli bütün işlemleri yapabilir ve dava ile ilgili her türlü iddia ve savunmada bulunabilir. Dilekçe verebilir, ihtiyati tetbir, ihtiyati haciz isteyebilir. Vekaletnamesinde temyiz için özel bir yetki olmasa bile hükmü temyiz edebilir. Yani, vekil verilen kararlara karşı kanun yoluna başvurabilir (60). Vekil, vekaletnamesinde hükmün icrası için özel bir yetki bulunmasa bile, verilen hükmü icraya koyabilir (61).

Ancak, vekilin bazı işlemleri yapabilmesi için, vekaletnamede bu hususa ilişkin olarak özel bir yetkinin verilmiş olması gerekir. Vekaletnamede özel yetki (62) bulunmadıkça, vekil müvekkili adına bazı işlemleri yapamaz. Özel yetkiyi (veya yetkilerin bir kısmını veya hepsini) içeren bir dava vekaletnamesi, davalar yanında, icra (ve iflas) takipleri için de geçerli olmaktadır (63). Vekil, özel yetki bulunmadıkça, vekalet veren adına başkaları ile ortak olarak ihaleye giremez. Vekil, İİK m. 133, II'deki sorumluluk nedeniyle, müvekkili adına arttırmaya katılabilmesi ve pey sürebilmesi için, vekaletnamesinde bu konuda özel bir yetkisinin bulunması

60 Kuru-İcra C.1 s.53 dn.44. Vekil, hükmü temyiz edebilir, karar düzeltme yoluna başvurabilir. Vekil, dava vekili veya dava takipçisi ise, hükmü temyiz edebilir. Ancak, Yargıtay'daki duruşmada hazır bulunamaz (Kuru-Usul C.1 s.831-832); karşı. Kuru B., Hukuk Muhakemeleri Usulü, C.4, İstanbul 1991 s. 3322, 3814 (Kuru-Usul C.4); Tebligat Kanunu m.11, I

61 HUMK m.62; İİK m.24 vd; Kuru-Usul C.1 s.829 vd; Aday N., Avukatlık Hukukunun Genel Esasları, İstanbul 1997 s.105-106.

62 Vekile özel yetki verilmesi gereken konulardan bazıları şunlardır: Yemini kabul veya yeminin reddi, ahzu kabz yetkisi, hakim reddi, başkasına vekalet verme, hakimlere karşı tazminat davası açma, davanın tamamen ıslahı, mirası ret, tahkim, ibra, davadan feragat, davayı kabul, ikrar, kişiye bağlı haklara ilişkin dava ve istekler, Anayasa Mahkemesine dava açmak (Kuru-Usul C.1 s.835 vd; Aday s.107 vd; HUMK m.63). Vekil, vekaletnamede açık bir özel yetki bulunmadıkça, müvekkilinin iflasını isteyemez, iflas davasını kabul edemez, sulh olamaz, konkordato teklif edemez (Kuru-Usul C.1 s.847, s. 1072/127; Kuru-İcra C.3 s.2791; Aday s.117; Kuru B., İcra ve İflas Hukuku C.4, İstanbul 1997 s.3590 (Kuru-İcra C.4).

63 Örneğin, vekil vekaletnamesinde sulh veya kabul yetkisine dayanarak, icra takibi esnasında sulh olması veya alacaklının alacağını kabul etmesi mümkündür (HGK 5.4.1967,1140/1740: Olgaç-Usul s.297 no.14). "Açık mezuniyetleri ihtiva eden bir vekaletname hem davaya hem de icra takiplerine şamildir. Ezcümle sulh ve ibraya, davadan feragate ve davayı kabule yetki veren vekaletnamenin, icrada da sulh ve kabul yetkisini vermiş sayılır" (Olgaç-Usul s.300 no.8; Sınmaz/Karataş s.169).

gerekir (64). Kanımızca, vekil sıfatıyla artırmaya katılma yetkisi, yalnız baroda yazılı olan avukatlara aittir (AK m. 35, I).

Haciz isteme hakkı, takip talebinde ve ödeme emrinde alacaklı olarak gözüken kişiye (veya alacaklının külli veya cü'zi haleflerine) aittir (65). Alacaklı vekilinin haciz isteyebilmesi için vekaletnamesinde özel bir haciz isteme yetkisinin bulunmasına gerek yoktur. Yani, alacaklının vekili, özel bir yetkiye gerek olmadan, (genel dava vekaletnamesine dayanarak) alacaklı adına haciz talebinde bulunabilir. Buna karşılık, alacaklı vekilinin, alacaklı lehine konulmuş olan haczin kaldırılmasını isteyebilmesi için, vekaletnamesinde haczin kaldırılmasına (fekkine) ilişkin özel bir yetkisinin bulunması gerekir (HUMK m.63). Bu bakımdan, haczin kesin veya ihtiyati, geçici haciz olması arasında bir fark bulunmamaktadır (66).

Borçlu vekilinin, alacaklı ile anlaşarak sıra dahilinde hacizli bazı mallar üzerindeki haczin devamına ilişkin alacaklının teklifini kabul edebilmesi için, borçlu vekilinin vekaletnamesinde "kabul ve feragat" yetkisinin bulunması gerekmektedir (67).

Yargıtay'a göre (68), borçlunun vekilinin genel bir vekâletname ile ödeme emrine itiraz etmesi mümkündür. Kanımızca, ödeme emrine itiraz eden borçlunun haksızlığında, icra inkar tazminatına (İİK m.67, 68, 68a) mahkûm edilmesi mümkün olduğundan, vekilin (avukatın), ödeme emrine itiraz edebilmesi için, vekaletnamesinde bu hususa ilişkin özel bir yetkisinin bulunması gerekir (69). Borçlu vekilinin, ödeme emrine itiraz edebilmesi

64 Arslan-İhale s. 118; Uyar T., İcra Hukukunda İhale ve İhalenin Bozulması, 1988 s.418 no.78 (Uyar-İhale); Kuru-İcra C.2 s.1311; karş. Kuru-Usul C.1 s.832. Alman Hukukunda da, müvekkil adına artırmaya katılacak kişinin temsil belgesi bulunmalıdır (BGB m.129; ZVG m.71). Yargıtay'a göre, isteklinin (pey sürenin) avukatı, genel vekaletname ile müvekkili adına ihaleye katılabilir ve pey sürebilir, vekaletnamesinde bu konuda özel yetki bulunmasına gerek yoktur (12.HD 12.12.1985, 5335/10966; Manisa BD 1986/17 s.42).

65 Haciz yolu ile takipte de, iptal davasını, alacağını tamamen veya kısmen alamamış olan haciz alacaklısı veya alacaklının külli ve cü'zi halefleri açabilir (Kuru-İcra C.4 s.3479). Hacizdeki iptal davası, borçlu ve üçüncü kişiler aleyhine açılır. Borçlu veya üçüncü kişi (veya her ikisi) ölmüş ise, iptal davası bu kişilerin mirasçıları aleyhine açılır (İİK m. 282). İptal davasında, borçlunun vekilinin hasım gösterilmesi mümkün değildir (Kuru-İcra C.4 s.3521 dn.148, dn.150).

66 Kuru-Usul C.1 s.842; Kuru-İcra C.1 s.619; Aday s.111.

67 İİD 14.4.1961, 3054/3761 (Si 1962/168 s.5070; Olgaç-Usul s.303 no.16).

68 Kuru, C.1 s.249 dn.42'de belirtilen karar; karş. TD 17.9.1971, 3782/5477 (İBD 1972/5-6 s.539-540).

69 Kuru-İcra C.1 s.249; karş HUMK m.63.

yanında, ödeme emrine itirazdan (İİK m.62) feragat edebilmesi için de, vekaletnamesinde bu konuda özel yetkisi mevcut olmalıdır (70).

Yine, vekilin hükmolunan şeyi tahsil edebilmesi için, vekaletnamesinde özel bir ahzû kabz yetkisinin bulunması gerekir. Vekil, bu yetkisine dayanarak hükmolunan şeyi, icra dairesi aracılığıyla ilamlı icraya başvurarak tahsil edebilir. İcra dairesi dışında da, borçluya vereceği makbuz karşılığı tahsil edebilir. Ayrıca, vekil bu şekildeki bir yetkisine dayanarak, ilamsız icra takibine konu yapılan alacağı da, icra dairesinde veya dışında tahsil edebilir. Vekil, ahzû kabz yetkisine dayanarak, sadece dava veya icra takibi konusu olan alacağı tahsil edebilir. Müvekkilinin dava veya icra takibi ile bir ilgisi olmayan alacaklarını tahsil etmesi mümkün değildir. Özellikle, müvekkilin bankalardaki parasını çekemez (71).

Özel yetkisi olmayan vekilin yaptığı işlemlere, müvekkil icazet verebilir. Örneğin, ödeme emrine boçlunun temsilcisi (vekili) sıfatıyla itiraz eden kişinin temsil yetkisi bulunmasa dahi, borçlu, o kişinin ödeme emrine itiraz etmesine icazet vermişse (BK m.38, m.415), temsil yetkisi olmayan kişinin süresi içinde yapmış olduğu ödeme emrine itiraz geçerli olacaktır (72).

Takip ehliyeti bulunduğu için, ödeme emrine itiraz edebilme ehliyetine sahip olan borçlunun iradi temsilcisinin kusuruna dayanmayan bir engel nedeniyle ödeme emrine itiraz edememesi halinde, borçlunun veya iradi temsilcisinin gecikmiş itirazda bulunması mümkün değildir (73).

2. Dava Vekilleri ve Dava Takipçileri

Kural olarak, icra işlerinde temsil avukatların tekeli altındadır. Avukat olmamasına rağmen, avukatların yaptıkları işleri yapan bazı kişiler mevcuttur. Bunlar dava vekilleri ve dava takipçileridir (74). Kanımızca,

70 Kuru-USul C.1 s.838. Dava için verilen feragat yetkisinin icra (ve iflas) takibi açısından da geçerli olduğu kabul edilmektedir (Aday s.109).

71 Kuru-USul C.1 s.841-842; bkz. ayrıca: Aday s.111.

72 Postacıoğlu s.158; HGK 7.4.1965, 547/158 (ABD 1965/5 s.639-641; İKİD 1966/64 s.4473-4476). Vekaletnamesi bulunmayan vekilin imzaladığı itiraz, itirazın kaldırılması dilekçesi üzerine, asil duruşmaya gelerek vekilin yapmış olduğu işlemlerine icazet verirse, bu icazet ile yapılan işlemler geçerlilik kazanır (Üstündağ s.73); bkz. özel yetkisi bulunmayan vekile verilecek icazetin hangi şekillerde olacağı konusunda: Kuru-USul C.1 s.849; Aday s.118.

73 Kuru/Arslan/Yılmaz s.131; Kuru-İcra C.1 s. 266.

74 Yine, avukat, dava vekili ve dava takipçisi olmamasına rağmen, bir kısım kişilere mahkemeler önünde bazı kamu kurum ve kuruluşlarını temsil etmeleri için vekalet görevi

avukatların yanında, dava vekilleri ve dava takipçileri de icra takipleri yapabilirler. 3499 sayılı eski Avukatlık Kanununun yürürlüğe girdiği tarihte (1.12.1939 tarihinde) dava vekaleti ruhsatına sahip olan dava vekilleri, beş serbest avukat bulunmayan yerlerde vekalet alabilirler. 1.12.1939 tarihinden sonra bunlara dava vekaleti ruhsatnamesi verilmesi yasaklanmıştır. Bu tarihten önce, dava vekaleti ruhsatnamesi almış kişilere dava vekili denir. Dava vekili, o yerdeki diğer avukatlarla birlikte AK m. 35, I'deki adli işlemleri (o yerde) yapma yönünden bir tekele sahiptir (75).

En az üç avukat (ve ruhsatnameli dava vekili) olmayan yerlerde, dava takipçilerine de icra işlerinde vekalet verilebilir (76). Dava takipçileri en az üç avukat ve dava vekili olmayan yerlerde, o yerin bağlı olduğu baroca tutulan bir listeye yazılmaları halinde, bazı dava ve işlerde vekalet alabilirler. Dava takipçileri, sadece buldukları yerdeki icra (iflas) dairelerinde vekaleten iş takip edebilirler (AK geçici m.17, I,II). Yine, buldukları yerdeki icra tetkik merciinde görülen dava ve işlerinin takibini vekaleten yürütebilirler. Fakat, icra ceza işlerinde (İİK m. 331 vd) vekalet almaları mümkün değildir (77).

---

verildiği görülmektedir. Örneğin, 3402 sayılı Kadastro Kanunu m.31 uyarınca "Kamu kurum ve kuruluşları, taraf olduğu işlerde; kendi avukatlarıyla, avukatları bulunmadığı takdirde, daire amiri veya daire amirinin yetkili kılacağı memurlarca temsil edilir".

75 Bkz. dava vekilleri konusunda: Kuru-Usul C.1 s.579; Aday s. 11 vd; Danıştay'a göre, 1.12.1939 tarihinden önce, 5 yıl adalet hizmetinde çalışmakla beraber, ruhsatname almamış olanlar, bu tarihten sonra da dava vekilliği ruhsatnamesi alabilir (Aday s.12 dn.57). Dava vekillerinin görev yapabilmesi için, o yerin bağlı bulunduğu baro tarafından tutulan listeye yazılmaları gerekir (AK geçici m.13); barodaki listeye yazılı bir dava vekili, geçici olarak 5 avukat bulunmayan yerlerde de dava vekilliği yapabilmelidir (Kuru-Usul C.1 s.579; Aday s.12); karş. AK geçici m. 17,1.

76 Kuru/Arslan/Yılmaz s. 92; Kuru-İcra C.1 s.164; Olgaç-Usul s.290 no.6.

77 Yine, dava takipçilerinin çalıştıkları yerdeki avukat ve dava vekili sayısının üçü bulması halinde, dava takipçilerinin vekaleti kendiliğinden sona erdiğinden, bakmakta olduğu dava ve işlere devam edemezler (Kuru-Usul C.1 s.580); bkz. ayrıca, dava takipçileri konusunda : Kuru-Usul C. 1, s. 579 vd; Aday s.12; AK geçici m. 17.

II. KANUNİ TEMSİL

İcra hukukunda kanuni temsil mümkündür (İİK m.58). Takip ehliyeti bulunmayan kişiler, icra takiplerinde kanuni temsilcileri tarafından temsil edilirler (78). Mümeyyiz küçükler ve mahcurlar kural olarak takip ehliyetine sahip değildirler. Yani, sınırlı takip ehliyetine sahip olanların ve tam ehliyetsizlerin takip ehliyetleri yoktur. Bunlar mallarının idaresi ve kişisel ihtiyaçları için gerekli satım, kira, ödünç verme gibi hukuki işlemleri ya hiç yapamazlar veya sınırlı bir şekilde yapabilirler. Bu nedenle bu kişilere kanuni mümessil tayin edilir. Takip ehliyeti bulunmayan borçlunun kanuni temsilci yoksa (henüz atanmamışsa), takip talebi borçluya yapılır. Bundan sonra, icra memuru, borçluya kanuni mümessil (vasi) atanması amacıyla sulh hukuk mahkemesine başvurur (İİK m. 57, I; Teb. Tüz. M.16, II) ve borçluya kanuni mümessil (vasi) atanıncaya kadar bekler (79).

Alacaklının takip ehliyeti bulunmuyorsa, takip talebi, alacaklı adına onun kanuni temsilcisi tarafından yapılır. Bu halde, takip talebine alacaklının ve kanuni temsilcisinin adı, soyadı ve adresinin yazılması gerekir (İİK m. 58/1). Kanuni temsilci, bir vekile (avukata) vekalet verebilir (80). Borçlu takip ehliyetine sahip değilse, takibin kanuni temsilciye karşı yapılması gerekir. Takip talebinde, borçlunun adı, soyadı ve adresinin yanında, borçlunun kanuni temsilcisinin adı, soyadı ve adresi de yazılmalıdır (İİK m. 58/2). Takip ehliyeti bulunmayan borçluya karşı veya borçlu için yapılan takepte (81), ödeme emrine itiraz etme yetkisi borçlunun kanuni temsilcisine aittir (82). İcra ve iflas hukukunda dürüstlük kuralı geçerlidir. Ödeme emrine itiraz eden kanuni temsilci ise, borçlu hakkında tazminata hükmolunabilmesi için, itiraz edenlerin kötüniyetle itiraz

78 Kanuni temsilcinin ikametgahı, başka bir icra dairesinin kaza sınırları içerisinde ise, takip için yetkili daire, kanuni temsilcinin bağlı olduğu icra dairesidir. Takibin kanuni temsilciye karşı yapılması kuralının ihlalinde şikayet yoluna başvurulur. Ödeme emri, kanuni temsilciye tebliğ edilmemiş ise, kanuni temsilci ve temsil olunan tarafından süresiz şikayet yoluna başvurulabilir (Postacıoğlu s.120).

79 Borçluya vasi atandıktan sonra, icra dairesi, ödeme emrini vasiye tebliğ eder. Takip ehliyeti olmayan borçluya ödeme emri gönderilmez (Kuru-İcra C.1 s.212 dn.16). Kanuni temsilcisi bulunanlara veya bulunması gerekenlere yapılacak tebligat, bu temsilcilere yapılır (Teb. K. m. 11, II; Teb. Tüz. m. 16).

80 Kuru/Arslan/Yılmaz s. 90-91; Kuru-İcra C. 1 s. 163; Kuru-Usul C.1 s.870-871.

81 Borçlu, takip ehliyetine sahip olmamasına rağmen, kendisine kanuni temsilci atanmamışsa, icra dairesi bu atanmanın yapılmasını sulh mahkemesinden ister (İİK m.57; Postacıoğlu s.121).

82 Ödeme emrine itiraz dilekçesinde, borçlunun veya kanuni temsilcisinin imzası bulunmalıdır (Kuru/Arslan/Yılmaz s.129; Kuru-İcra C.1's.259).

ettiklerinin ispat edilmesi gerekmektedir (83).

Kanuni temsilcinin, dava veya takibi yürütmesi halinde, tebligat kanuni temsilciye yapılır. Kanuni temsilci birden fazla ise, tebligat bunlardan birine yapılır (84). Mümeyyiz küçük ve mümeyyiz mahcur aleyhine yapılan takiplere ilişkin tebliğlerin, mahcur veya küçüğe değil, kanuni temsilcisine yapılması gerekir (85). Açık artırmanın bir örneği kanuni temsilciye tebliğ edilir (86). Müşterek borçluların hepsi veya bir kısmı bir kanuni temsilci tarafından temsil ediliyorlarsa, kanuni temsilciye yalnız bir tek ödeme emri tebliğ edilir (87). Kanunlara göre, kanuni mümessili bulunanların bizzat kendilerine tebligat yapılması gerekmekte ise, mümessile tebligat yapılamaz (88). Kanuni temsilcisi olan kişiler, tam ehliyetli hale gelirse, tebligat kendilerine yapılır. ilam çocuğun reşit olmasından sonra, icraya konulmuş ise, eski kanuni temsilciye yapılan tebligat geçersizdir. Reşit olan kişiye yeniden icra emrinin tebliği gerekir (89).

Takip ehliyeti bulunmayan kişilerin yaptıkları icra takiplerine (ve diğer işlemlere) kanuni temsilcileri icazet verebilir (90). Kanuni temsilci kusuru olmaksızın bir engel nedeniyle ödeme emrine itiraz edememişse, gecikmiş itirazda bulunabilir (91).

83 Arslan R., Medeni Usul Hukukunda Dürüstlük Kuralı, Ankara 1989 s.134, 137.

84 Teb.Tüz. m.15, II kıyasen.

85 Üstündağ s.80.

86 Arslan-İhale s.92.

87 İİK m.61, II. Ancak, birlikte takip edilen iki müşterek borçludan biri diğerinin kanuni temsilcisi ise, ikisine birlikte ödeme emrinin tebliğ edilmesi gerekir (BGE 63 III s.13-16).

88 Yılmaz E., (Medeni Yargılama Hukukunda) Yemin, Ankara 1989 s.124 vd; Teb.K. m.11, II; Teb. Tüz. m.16. Tebligatın, kanunlara göre temsil olunan mümeyyiz ve küçüğe gönderilmesi gerekiyorsa, kanuni temsilciye tebligat yapılmaz. Örneğin, mümeyyiz küçük ve mahcurların kişiye sıkı bağlı haklarında, tebligat mümessile değil, onun temsil ettiği kimsenin adresine çıkarılır (7201 s. K. Hükümet Gerekçesi: Yılmaz/Çağlar s. 128 dn.3); bkz. ayrıca: İİK m. 57, II.

89 İİD 14.4.1961, 3394/3819 (Sİ 1962/167 s.5037).

90 Kuru-İcra C.1 s.164.

91 Kuru/Arslan/Yılmaz s. 131; Kuru-İcra C. 1 s.266.

1. Sınırlı (Mahdut) Takip Ehliyetine Sahip Olanlar

Bunlar mümeyyiz küçük ve mahcurlardır ⁽⁹²⁾. Mümeyyiz küçük ve mahcurların kanundaki istisnalar ⁽⁹³⁾ dışında takip ehliyeti bulunmamaktadır. Bu kişiler, icra takibinde (ve davada) kanuni temsilcileri tarafından temsil olunurlar. Bunlar tek başına, takip talebinde bulunamazlar. Kanuni temsilcileri takip talebinde bulunur. Borçlunun takip ehliyeti bulunmuyorsa, ona karşı yapılacak icra takibinde, borçlu, kanuni temsilci tarafından temsil edilir. Yine, takip ehliyetine sahip olmayan alacaklı adına onun kanuni temsilcisi (veya atayacağı vekil) tarafından icra takibi yapılır ve devam ettirilir. Takip ehliyetine sahip olmayan borçlu veya alacaklının kanuni temsilcisinin, küçük veya mahcure bir vekil tayin ederek de, icra takibini vekil aracılığıyla yürütmesi mümkündür (HUMK m.59, II). Bu halde vekil, kanuni temsilcinin değil, mümeyyiz küçük veya mahcurun temsilcisidir. Takip sırasında, mümeyyiz küçük reşit olmuş ise, takibin reşit olan kişi tarafından sürdürülmesi gerekir ⁽⁹⁴⁾.

Takip ehliyetine sahip bulunmayan kişilerin yapmış oldukları icra takiplerine (ve diğer işlemlere) kanuni temsilcileri icazet verebilirler (MK m.269,394) ⁽⁹⁵⁾.

Mümeyyiz küçük ve mahcurlar, kişiye sıkı olarak bağlı haklarını kullanmada kanuni temsilcilerinin rızasına muhtaç değildirler (MK m. 16, II).

Mümeyyiz küçük ve mahcurlar, tasarruf hakkı kendilerine bırakılmış olan mal ve alacaklarda da (MK m. 283, 398) takip ehliyetine sahiptir. Kendisine ana ve babası tarafından bir meslek veya sanatla uğraşma izni verilen mümeyyiz küçük (MK m.284), bu meslek veya sanatın gereği olarak yaptığı işlemlerle ilgili alacak ve borçları ile ilgili konularda takip ehliyetine sahiptir. Bir meslek veya sanatla uğraşan mümeyyiz küçüğe karşı icra takibi yapılması mümkündür. Çünkü, bu hallerde yalnız başına takip ehliyetine sahiptir. Bu halde, mümeyyiz küçük mal beyanında bulunmaz ise, Yargıtay'a

92 Bkz. MK m.16, 283, 284, 396,398, 405/7; 260, I; 394, II; İİK m.57, II.

93 Bkz. MK m.16, II; 283, 284, 398, 405/7; İİK m.57, II.

94 Uyar-Kambiyo s.252-253; İİD 20.3.1973, 2379/2848 (RKD 1973/9-11 s.466; RKD 1974/1-2 s.80). Küçüğün reşit olması halinde, dava dilekçesi kanuni temsilciye tebliğ edilir (4.HD 26.5.1982, 5017/5421: Yasa HD 1982/8 s.1072).

95 Mümeyyiz küçük ve mahcurların yaptıkları takip işlemleri hemen batıl sayılmaz. Bu halde, borçlu, MK m.394 ve 395 uyarınca kanuni temsilcisinden icazet isteyebilir. İcazetin verilmemesi halinde, takip iptal edilir (Üstündağ s.80); bkz. ayrıca: Postacıoğlu s.118.

göre, mümeyyiz küçüğün cezalandırılması (İİK m.337) gerekir (96). Bu halde, icra işlerine ilişkin tebligatta kendilerine yapılır. Bu halde, mümeyyiz küçük tam ehliyetli kişiler gibi, her türlü tasarrufu yapma hakkına sahiptir. Dava ve takipte bulunabileceği gibi, kendisine husumet yöneltmesi de mümkündür. İİK'nun 57. maddesinin 2. fıkrası hükmü de bu görüşü desteklemektedir (97). Bu istisnai hallerde, mümeyyiz küçük ve mahcurlar davayı (takibi) kendileri veya yetkili kıldıkları vekilleri aracılığıyla yürütebilirler (98).

2. Takip Ehliyeti Olmayanlar (Tam Ehliyetsizler)

Bunlar, mümeyyiz olmayan kişilerdir. Mümeyyiz (temyiz kudreti) olmayan kimselerin (tam ehliyetsizlerin) takip ehliyeti yoktur. Bu gibi kişiler icra takiplerinde kanuni temsilcileri tarafından temsil edilir. Kanuni temsilci tarafından işlemlerin yapılması, takip talebinde bulunulması gerekir (99).

3. Kanuni Temsilciler

Kanuni temsilcileri şu şekilde sıralamak mümkündür: Velayet hakkına sahip ana ve baba, evlat edinen (MK m.257), vasi ve kayyım (MK m.376) (100).

a. Velayet Hakkına Sahip Ana ve Baba

Velayet altında bulunan küçüğün temsili velisine aittir (MK m. 268 vd). Velayet hakkı ana ve babada (her ikisinde ortak) ise, baba, küçüğü icra takibinde yalnız başına temsil edebilir. Fakat, ana, yalnız başına küçüğü

96 İİD 24.5.1968, 3571/5500 (RKD 1968/7-8 s.107-108); İİD 22.6.1968, 5977/6536 (RKD 1968/7-8 s.116; ABD 1969/2 s. 376).

97 12.HD 22.9.1980, 4848/6601 (YKD 1981/9 s.1164). Mümeyyiz küçük veya mahcur bir meslek veya sanatla uğraşmasına yetkili kılınmışsa, bu işlerin gerektirdiği tasarrufları geçerli olarak yapabilir. Bu nedenle borçlardan bizzat kendisi sorumludur. Borçlarına ilişkin takip ve tebligat, sınırlı ehliyetli olan kişiye karşı yapılır. Takibin hukuki ve cezai sonuçları da kendisine aittir (Üstündağ s.80, 92); bkz. ayrıca: Postacıoğlu s.120.

98 Kuru-Usul C.1 s.681 vd; CGK 7.5.1979, 1/122-203 (YKD 1979/9 s.1351-1355).

99 Kuru/Arslan/Yılmaz s. 90; Uyar-Kambiyi s.251. Takip ehliyetinin bulunmadığı kendiliğinden gözetilir (12.HD 22.3.1979, 23181/2497: Yasa HD 1979/6 s.921). Bu husus kamu düzenine ilişkin olup, şikayet süreye bağlı değildir (12.HD 22.9.1980, 4848/6601: YKD 1981/9 s.1164).

100 Kanuni temsilciler konusunda bkz: Kuru/Arslan/Yılmaz s. 91; Kuru-İcra C.1 s.163; Kuru-Usul C.1 s.691 vd. Bazı yazarlar, vasiyeti tenfiz memurunu da kanuni temsilci olarak kabul ederler. Fakat, bu konu tartışmalı olup, görüş birliği yoktur (Yılmaz-İflas İdaresi s.30 dn.11).

temsil edemez (MK m.263) (101).

Ana ve baba, velayet hakkına sahip oldukları için, küçüğün kanuni temsilcisidirler. Bu sıfatla, çocuğu mahkemelerde veya diğer mercilerde doğrudan doğruya temsil edebilirler (102). Çocuğa bir vekil de atamaları mümkündür. Atanan vekil çocuğun temsilcisidir (103).

Velayet hakkı yalnız anada veya yalnız babada ise, veli olan ana veya yalnız başına çocuğu temsil eder (104). Ana ve babadan birinin ölümü halinde, velayet kendiliğinden sağ kalan eşe geçer. Temsil hakkı, sağ kalan eşe aittir. Boşanma halinde, mahkemece velayet kendisine verilen ana veya baba çocuğu temsil eder (MK m.264). Velayet hakkı anada ise, küçüğü anası temsil eder. Küçüğün takip sırasında reşit olması halinde, artık ananın kanuni temsilcilik sıfatı sona ereceğinden (105), reşit olan kişiye tebligat yapılır. Hatta reşit olan kişi, bizzat bir vekile, vekaletname vermiş ve vekil yargılamaya gelerek duruşmayı takip etmiş ise, reşit olan kişiye tebligatın yapılmasına gerek yoktur (106). İlamın çocuğun reşit olmasından sonra icraya konması halinde, icra emri, eski veliye değil, çocuğun kendisine tebliğ edilir. İcra emrinin eski veliye yapılmış olması tebligatı usulsüz kılar. Çocuğa yeniden tebligat yapılması gerekir (107).

b. Vasi

Vasi vesayeti altındaki küçüğün alacağını kanuni temsilci sıfatıyla takip edebilir. Vasinin vesayet altında bulundurulmuş kişi adına icra takibini sürdürebilmesi veya vesayet altında bulunan kişi aleyhine yapılmış olan icra

101 Kuru-İcra C.1 s.163 dn.52; Kuru/Arslan/Yılmaz s.91 dn. 7; Kuru-Usul C.1 s.691 vd.

102 "...küçük, rüşünü ikmal edinceye kadar tevdi olduğu ana veya babası tarafından bakılmış olacağından bu tarihe kadar ödenmeyen nafaka borçlarını kanuni temsilci takip ve dava etmek hakkını haizdir" (Üstündağ s.86 dn.180).

103 2.HD 30.3.1971, 1057/2113 (RKD 1971/6-7 s.188-189).

104 "Velayetin anaya bırakıldığına dair olan ilam, teslimi de tazammun eder" (Kuru-İcra C.3 s.2362 dn.3).

105 "İcrası istenen ilamda, aleyhine hüküm çıkan şahsın, icra takibi sırasında reşit olması halinde, velisinin velayet hakkı düşer. Bu sebeple, veliye yapılan icra emri ve tebligatın iptaline, alacaklının asıl borçlu (reşit olan) hakkında yeniden tebligat yaptırmakta muhtariyetine karar verilmesi lazımdır" (Yılmaz/Çağlar s.157 dn.112).

106 4.HD 28.6.1982, 6073/6660 (YKD 1982/11 s.1529; Sınmaz/Karataş s.116-117). Küçük, yargılama sırasında ve hükümden önce reşit olmuş ise, artık kanuni temsilcisinin icazetine muhtaç değildir. İşleme bizzat kendisi icazet verebilir (CGK 7.5.1979, 1/122-203: YKD 1979/9 s. 1351-1355).

107 İİD 14.4.1961, 3394/3819 (Sİ 1962/167 s.5037).

takibinde onu temsil edebilmesi için, vasiye vesayet makamı olan sulh mahkemesince husumet izni (108) verilmesi zorunludur (109).

Kanuni veya iradi bir temsilcisi bulunmayan bir borçlunun, tutuklu (110) veya hükümlü (hapisli) olması halinde, borçlu bir yıl veya daha uzun süreli hürriyeti kaldırıcı bir ceza nedeniyle hapsedilmişse, icra memuru, hapisliye bir vasi atanmasını sulh mahkemesinden (MK m.363) talep eder (İİK m. 54, I). ilgili mahkemece, vasi atanıncaya kadar, hapisli borçluya karşı başlamış olan icra takibi durur. Vasinin atanması üzerine, icra takibi vasiye karşı yürütülür (111). Yani, bir sene veya daha fazla hürriyeti bağlayıcı bir ceza ile mahkum olan her reşit için bir vasi tayin edilir (MK m.357).

Borçlu tutuklu (veya gözaltına alınmış) yada hapisli olmasına rağmen, cezası bir yıldan aşağıda ise (112), icra memuru, kendisine bir temsilci ataması için, borçluya belirli bir süre verir (113). Bu sürenin devamınca, borçluya karşı hiçbir takip işlemi yapılamaz (114). Verilen süre içinde, tem-

108 Yine, vasinin vesayeti altındaki borçlu adına konkordato teklif edebilmesi, sulh mahkemesinden izin almış olması gerekir (MK m. 405/8). Vasiye husumet için izin verilmiş olsa bile, konkordato için ayrıca bir iznin verilmesi gerekir (Kuru-İcra C.4 s.3590).

109 Kuru/Arslan/Yılmaz s. 91 dn. 8; Kuru-İcra C.1, s.163 dn.53; Kuru-USul C.1 s.700 vd; MK m.389, 405/8; 12.HD 27.11.1979, 8683/9095 (Yasa HD 1980/5 s.714-715). Sulh mahkemesinden izin alınmadıkça, vasinin mahcuru temsilen duruşmalara devam etmesi mümkün değildir. Bu husus, kamu düzeni ile ilgili olduğundan, mahkemece kendiliğinden gözetilir (4.HD 21.1.1980, 8150/512: YKD 1980/5 s.659-660); karş. Postacıoğlu-icra s.119.

110 Tutuklanmamış olmasına rağmen, gözetim altına alınmış (1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu m. 15) olan borçlu hakkında da, İİK m. 54 hükmü dikkate alınmalıdır (Kuru-İcra C.1 s.141 dn.16).

111 Yani, borçluya karşı hiçbir icra takip işlemi yapılamaz. Fakat, vasi atanıncaya kadar borçlu hakkında yeni bir icra takibi yapılabilir. Fakat, icra memuru, bu takibe ilişkin ödeme emirlerini borçluya değil, yeni atanacak vasiye tebliğ eder (Kuru-İcra C.1 s. 212 dn.16).

112 Yani, İİK m.54, I'deki ifadeyle "müessil tayini vesayet makamına ait değilse" (karş. MK m. 357).

113 Bu halde, icra dairesince, borçluya her bir icra takibinde, temsilci ataması için ayrı ayrı süre verilmesinde, borçlunun hukuki bir yararı mevcuttur. Bu şekilde hareket edilmekle, borçluya kendisine karşı yapılan her icra takibini öğrenebilme ve her takibin özelliğine göre temsilci atayabilme fırsatı verilmektedir. Uygun bir sürenin verilmemesi ise, borçluya süresiz şikayet yoluna başvurma hakkı verir (İsviçre Federal Mahkemesi 18.12.1951: BGE 77 III s.145-147).

114 Ancak, mal kaçırılması şüphesinin varlığında, bu süre içinde de haciz yapılabilir (İİK m. 54, II).

silci atanır ve icra dairesine bildirilirse, icra takip işlemleri bu temsilciye yapılır (115).

Vasi tayin edilmişse, tebligatın vasiye yapılması gerekir (116). Bu nedenle, ödeme emri vasiye tebliğ edilebilir. Yargıtay'a göre, vesayet altındaki borçlunun vasisine, sulh mahkemesince verilmiş bir husumet izni olmadıkça ödeme emri tebliğ edilemez. Aksi halde geçersizdir (117). Kanımızca, ödeme emri vasiye tebliğ edilebilir. Bunun üzerine vasi, acele iş olması nedeniyle ödeme emrine itiraz edebilir. Vasi ödeme emrinin kendisine tebliği ile, vesayeti altındaki borçluya karşı icra takibi yapıldığını öğrenir ve sulh mahkemesinden husumet izni (MK m.405/5) ister. Fakat, bu husumet izninin ödeme emrine itiraz süresi (yedi gün) içinde yerine getirilmesi zor olduğundan, vasi ödeme emrine itiraz edebilmelidir (118).

Kendisine sulh mahkemesi tarafından bir meslek veya sanatla uğraşma izni verilen vesayet altındaki kimse (MK m. 396, 405/7), bu meslek veya sanatın gereği olarak yaptığı işlemlerle ilgili alacak ve borçları için takip ehliyeti bulunmaktadır. İcra işlerine ilişkin tebligat da kendilerine yapılır (İİK m. 57, II). Yani, sulh mahkemesinin izniyle mesleki faaliyette bulunan vesayet altındaki kimseye, bu faaliyetinden doğan borçlarından dolayı kendisine tebligat yapılabilir (119).

Borçluya, askerlik (120) hizmetinde bulunduğu sırada, kendisine karşı başlamış veya yeni yapılan icra takiplerinde, bir temsilci atayabilmesi

115 Belirlenen süre içinde, temsilci atanıp icra dairesine bildirilmemişse, tutuklu (veya gözaltına alınmış) veya hapisli borçlu hakkında takibe devam edilir (İİK m. 54, I). Örneğin, ödeme emri borçlunun kendisine gönderilir (Teb.K. m.19; Teb. Tüz. m.25).

116 2.HD 26.1.1988, 11329/776 (YKD 1988/7 s. 904); 4.HD 15.12.1987, 7621/9199 (YKD 1988/2 s.180-181).

117 TD 10.1.1961, 2409/66 (ABD 1961/2 s.50-52; İKİD 1961/4 s.268-270).

118 Kuru-İcra C.1, s. 250; Kuru-Usul C.1 s.704 dn.507; karş. Kuru-Usul C.1 s.704-705; Kuru-İcra C.1 s.141 dn.19; 12.HD 26.12.1978, 10660/10788 (Yasa HD 1979/2 s.236).

119 Berkin, N.M., İcra Tebliği ve 538 Sayılı Kanunun Getirdiği Yenilikler (İHFM 1967/1-2, C.33, s. 129-140 (137)). Bir sanatla uğraşmasına yetkili kılınan bir küçüğe karşı yapılan takipte, kendisine tebliğ edilen ödeme emrinin vasiye verilmesi üzerine vasi tarafından yapılan itiraz geçerli kabul edilmektedir. Bu halde, gerçek borçlu tarafından verilecek icazet temsil eksikliğini gidermektedir (Postacıoğlu s.158).

120 Bunlar askerlik hizmetini yapmakta olan erler, onbaşılar ve kıta çavuşlarıdır. Uzman veya uzatmalı çavuşlar ve uzatmalı onbaşılar ve yedek subaylar hakkında İİK m. 54a hükmü uygulanmaz (Kuru-İcra C.1 s. 143 dn.26).

için, icra dairesince uygun bir süre verilmesi gerekmektedir (121). İcra takip işlemlerinin yürütülebilmesi için, atanacak temsilcinin bir avukat olmasında yarar vardır (122). Verilen sürede, atanmış temsilci icra dairesine bildirilmişse, icra takip işlemleri bu temsilciye yapılır. Aksi halde, asker borçlunun kendisine karşı takibe devam edilir (İİK m. 54a) (123).

Vasi, vesayeti icra hakkına sahip olduğu oranda vesayet altına alınanın kanuni mümessilidir (124). Bu sıfatla, vesayet altına alınan kişiyi mahkeme ve diğer mercilerde doğrudan doğruya temsil edebileceği gibi, bir vekil ataması da mümkündür (HUMK m.59, II). Atanan vekil, vasi değil, vesayet altına alınanın temsilcisi olur. Vesayet altına alınan, sonradan reşit olsa bile, vekaletle ilişkin hükümler ortadan kalkmaz (125). Vesayet kalkması halinde de, vasi tarafından verilmiş olan vekalet ilişkisi son bulmaz (126).

c. Kanuni Müşavir

Atanan danışman, iştirak danışmanı ise (MK m.379/I), kendisine iştirak danışmanı atanmış kişi, ancak danışmanın izni ile takip talebinde bulunabilir. Danışman, bu konudaki iznini, icra dairesine yazılı bir şekilde veya takip talebini danışman atadığı kişi ile birlikte imzalayarak da verebilir. Kendisine iştirak danışmanı atanmış kişi, tek başına takip talebinde bulunmuşsa, danışmana başlamış olan takibe izin verip vermeyeceği sorulur. İzin verilmezse, takip iptal edilir. İştirak danışmanı, kanuni temsilci olmadığı için, kendisi, bizzat danışmanı atandığı kişi adına takip talebinde bulunamaz. Atanan kişi, idare danışmanı ise, kendisine danışman atanmış

121 Belirlenen bu süre içerisinde, borçluya karşı hiçbir şekilde icra takip işlemi yapılamaz. Ancak, mal kaçırılması şüphesinin varlığında, bu süre içinde de haciz yapılabilir (İİK m. 54a, II).

122 Asker borçluların vekaletname verebilmeleri, adli yardımdan yararlanabilmeleri ve adli yardım yolu ile kendilerine avukat atayabilmeleri daha da kolaylaştırılmıştır (bkz. 1111 sayılı Askerlik K. m.61; 4308 s.K. m.1).

123 Örneğin, tebligat kendisine yapılır. Asker borçlunun kendisine yapılacak tebliğ, Tebligat K. m. 14-15 ve Teb. Tüz. m. 19-21'deki kurallar çerçevesinde gerçekleştirilir. Bkz. ayrıca, asker kişilerle ilgili haczedilemeyecek hususlarda: İİK m. 82/9; Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu m. 143, 154, 177.

124 "Davanın açıldığı tarihte davacının temyiz yeteneğinden yoksun bulunması, vekili bulunan avukatın dava açmasına mani teşkil etmez. Zira davacının asile sonradan vasi atanmış kimisinin icazetiyle önceki işlemler geçerli kılınmış olur" (Olgaç-USul s.227 no.6; Sınmaz/Karataş s.125).

125 5.CD 9.9.1982, 2711/2990 (YKD 1983/2 s.276-277).

126 Kuru-USul C.1 s.870 dn.336.

kişi, takip talebinde bulunamaz. Bu halde, kanuni temsilci olan idare danışmanının takip talebinde bulunması gerekir (127).

Kendisine iştirak müşaviri tayin edilmiş olan kişiye karşı ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile ilamlı takip (İİK m.148 vd) yapılması halinde, icra emrinin müşavire tebliğ edilmesi gerekir. Borçluya yapılan tebligat geçerli değildir. Yani, kendisine kanuni müşavir tayin edilmiş olan kişinin, bu karar kaldırılmadığı sürece, müşavirin oyunu alarak yapabileceği bir işlemi kendiliğinden yapması (ipotek tesisi) halinde, ipotek alacaklısının takip talebi üzerine gönderilecek ödeme emrinin müşavire tebliği gerekir. Borçluya yapılan tebligat geçersizdir (128).

C. TÜZEL KİŞİLERDE TEMSİL

Tüzel kişiler, özel hukuk tüzel kişileri ve kamu hukuku tüzel kişileri olarak ikiye ayrılır. Özel hukuk ve kamu hukuku tüzel kişilerinin yetkili organları (temsilcileri) tabi oldukları kanunlara ve tüzüklerine (statülerine) göre belirlenir (129). Bu belirlenen organlar, tüzel kişinin temsilcisidirler. Yani, tüzel kişinin organları davada kanuni temsilci durumundadırlar (130).

İcra takibinde, tüzel kişiler taraf olabilir. Tüzel kişilerin icra işlemlerini yapabilmesi için takip ehliyetine sahip olması gerekir. Tüzel kişiler, kanuna ve tüzüklerine göre, gerekli organlara sahip olmaları ile, tam takip ehliyetine kavuşurlar (MK m.47) (131). Tüzel kişiler, davayı yetkili organları aracılığıyla takip ederler (HUMK m. 39; MK m.48). Tüzel kişilere ilişkin icra işlerinde, yetkili temsilcilere karşı takibe başvurmak gerekir.

¹²⁷Uyar-Kambiyo s.253-254.

¹²⁸HGK 9.5.1975, 12/823-746 (ABD 1975/6 s.875-877; İKİD 182 s.4395-4396). Kendisine kanuni müşavir atanan borçlu, konkordato teklif edebilmek için kanuni müşavirin reyini almak zorundadır (MK m. 379/1 kıyasen).

¹²⁹"Vekaletlerin ve bunların teşkilatının, mülhak ve hususi bütçeli idarelerle belediyelerin, köylerin ve hususi kanunlarına müsteniden kurulmuş olan teşekküllerle, şirketlerin ve cemiyetlerin selahiyetli oldukları mümessilleri tabi oldukları kanunlara ve statülerine göre belirlenir" (Teb. Tüz. m.17).

¹³⁰Rosenberg L/Schwab K. H./Gottwald P., Zivlprozeßrecht, München 1993 § 53, I. Fakat, organın hukuki niteliği, kanuni temsilcilik değildir. Yalnızca, organın davadaki işlevi kanuni temsilcilik gibidir (Kuru-Usul C.1 s.719).

¹³¹Hak ehliyetine sahip yabancı tüzel kişilerin Türkiye'de yapacakları (veya kendilerine karşı yapılacak) icra takiplerinde taraf ehliyetleri mevcuttur. Ancak, yabancı alacaklı, icra takibi yaparken, döviz olarak teminat göstermeleri gerekir (Kuru-İcra C.1 s.160; Kuru B.,Hukuk Muhakemeleri Usulü, C.3, İstanbul 1991 s.2997-2998, 3001, C.IV s. 4608-4609 (Kuru-Usul C.3); MÖHUK m. 32.

Yetkili temsilcinin kim olduğunun araştırılması gerekir (132). Yetkili olmayan temsilciye karşı davanın (takibin) yürütülmesi halinde, bunun düzeltilmesi amacıyla hakim bir süre belirleyebilir. Taraflar da, yargılamanın her aşamasında bunu hakimden isteyebilirler. Bu şekildeki bir uygulama usul ekonomisine de uygundur (133). Hatta, tüzel kişilerle ilgili davalarda, hasımda yanılma halleri, temsilcide yanılma olup, ıslah yoluna dahi başvurmada düzeltilebilir (134).

Tüzel kişilerin kanuni temsilcisinin bir vekile vekalet yetkisi vermesi de mümkündür. Tüzel kişinin temsilcisinin vermiş olduğu vekalet, sonradan temsilcinin değişmesi ile son bulmaz. Bu nedenle, tüzel kişinin yeni temsilcisinin, önceki temsilcinin tayin etmiş olduğu vekile yeni bir vekaletname vermesi gerekmez (135).

Tüzel kişiliğe sahip icra işlerine ilişkin tebliğler yetkili temsilcilerine yapılır. Tüzel kişilere, Tebligat Kanunu m.12-13 ve Tebligat Tüzüğü m.17-18'deki hükümlere göre tebligat yapılır. Tüzel kişilere ve ticarethanelere yapılan tebligat yetkili temsilcilerine yapılır ve tebligatlar temsilciler tarafından kabul edilir. Yetkili temsilci dışında tebligat yapılması usule ve kanuna aykırıdır (136). Yetkili temsilciye usulüne uygun tebligat yapılmadan, tetkik merci borçlu tüzel kişinin yokluğunda duruşma yaparak karar veremez (137). Temsilciler birden fazla ise, yalnız birine yapılır. Ticarethaneler bakımından tebligat, ticari mümessile de yapılabilir. Yetkili

132" Davalı kulüp temsilcisi kira sözleşmesini inkar ettiği gibi icra dosyasında sözleşmeyi imza edenin de kulübü temsil eden kişi olmadığını savunmuş bulunduğu göre, kulübün tüzüğünü getirtip kira sözleşmesinin düzenlendiği tarihte kulübün yetkili temsilcisinin kim olduğunun araştırılması gerekir" (4.HD 14.4.1966, 4829/4418: Sınmaz/Karataş s.118). Anonim şirket temsilcilerinin mahkemece araştırılmaması hükmün bu nedenle bozulmasına yol açar (8.HD 5.11.1984, 10156/9797: Sınmaz/Karataş s. 120).

133 15.HD 16.11.1984, 1933/3543 (Sınmaz/Karataş s.121).

134 Yılmaz E., (medeni yargılama hukukunda) Islah, 1982 s.209 vd (Yılmaz-İslah). Yine, taraf belirtilirken yapılan hataların tazvih ile düzeltilmesi mümkündür. Örneğin, "Auer Aygaz Fabrikası" diye gösterilen davalının "Auer imalat Anonim şirketi" olarak düzeltilebilir. Yine, "...ve ortağı Komandit şirketi" ibaresi, "...ve ortakları Koll.Şti." olarak değiştirilebilir (Yılmaz-İslah s.212-213). Ödeme emrinde tüzel kişiliğin ünvanının olmaması, ödeme emrinin butlanına neden olmaz (Postacıoğlu s.127).

135 Kuru-Usul C.1 s.871.

136 Tüzel kişilikle ilgili 1.haciz ihbarnamesinin "sekreter"e tebliği usule aykırıdır (Yılmaz/Çağlar s.179 dn.7). Dernek adına çıkarılan ödeme emrinin yetkisiz bir kişiye tebliği doğru değildir (Yılmaz/Çağlar s.179 dn.8, s.180 dn.11). Tüzel kişi temsilcinin görevinden ayrılmasına ve bu durum bilinmesine rağmen, tebligatın ona yapılması usule aykırı olup, tebligatı geçersiz kılar (Yılmaz/Çağlar s.192-193).

137 12.HD 24.4.1986, 11034/4820 (İBD 1986/10-11-12, s. 783).

temsilcilerin bulunmaması halinde, tebliğ, orada hazır bulunan memur veya müstahdemlerden birine yapılır (Teb. K. m.12, 13).

Ödeme emrinin, tüzel kişiyi temsil yetkisi olmayan memur ve müstahdemlerine de tebliği mümkündür (Teb. K. m. 13). Bu kişiler, tüzel kişi adına tebligatı almaları mümkün ise de, ödeme emrine itiraz etme yetkileri yoktur (138). Tüzel kişinin temsilcilerinden birinin veya tüzel kişiyi temsil yetkisi olmayan bir müstahdemnin ödeme emrine itiraz etmesi halinde diğer temsilcilerin yapılan itiraza icazet vermeleri ile ödeme emrine itirazın geçerli sayılması uygun olacaktır. Borçlu tüzel kişinin birden fazla temsilcisinden bir kısmının ödeme itiraz etmesi, diğerlerinin borcu kabul etmesi halinde, borçlu tüzel kişiyi itiraz etmemenin sonuçlarından kurtarmak için, ödeme emrine itirazın geçerli sayılması doğru olacaktır (139).

1. Özel Hukuk Tüzel Kişilerinin Temsili

Özel hukuk tüzel kişilerinin malları, hakkında özel bir hüküm mevcut değilse haczedilebileceğinden (140), bunlar hakkında icra takibi yapılması mümkündür. Özel hukuk tüzel kişileri dernekler (141), vakıflar, kooperatifler, bankalar, sendikalar ve ticaret şirketleridir (142).

Özel hukuk tüzel kişilerini organları temsil eder. Bu temsilciler, tüzel kişinin tüzüğünde (statüsünde) belirtilir. Özel hukuk tüzel kişiliğini, tüzüğe göre yetkili organı yanında, bu organın Avukatlık Kanunu hükümlerince tayin ettiği vekili de temsil edebilir (143). Özel hukuk tüzel kişilerinin yetkili organları, avukat olmasa da tüzel kişiyi icra takibinde temsil edebilirler. Fakat, tüzel kişinin organı olan gerçek veya tüzel kişiler, bir başkasını vekil olarak atamak istediklerinde. bunun baroda yazılı avukat olması gerekmektedir (144).

¹³⁸Bu halde, tüzel kişinin temsilcileri, ödeme emrini vaktinde öğrenemediklerinden dolayı, gecikmiş itiraz yoluna başvurabilirler (Kuru-İcra C.1 s. 252).

¹³⁹Kuru-İcra C.1 s.252.

¹⁴⁰Kuru-İcra C. 1 s. 787 vd; bkz. ayrıca: Sendikalar Kanunu m.64,II.

¹⁴¹"Derneği temsil, tüzükte yazılı olanlara aittir. Davalı dernek tüzüğünün 9/A-2 maddesi gereğince derneği başkan temsil eder. Öyle ise üyenin dernek adına dava açmak hakkı yoktur" (Olgaç-Usul s.183-184 no.9). "...şirketlerin ve derneklerin yetkili temsilcileri kanuna ve statülerine göre belirlenir" (Olgaç-icra s.134, no.8).

¹⁴²Bkz. Özel hukuk tüzel kişileri ve organları hakkında: Kuru-Usul C.1 s.628 vd; Zevkliler A., Medeni Hukuk, 1989, s. 601, 603, 614,649, 651-652.

¹⁴³4.HD 18.1.1965, 1513/192 (Sınmaz/Karataş s.118).

¹⁴⁴Uyar-Kambiyo s.255.

Derneklerin zorunlu organları, genel kurul ve yönetim kuruludur (145). Onur kurulu, danışma kurulu gibi seçimlik organları da vardır (146). Derneklerde, üyelere birine veya bazılarına tüzel kişiliği temsil yetkisi verilebilir. Tüzel kişiliğin müdürü de organ kavramı içindedir. Tüzel kişiliğin tüzüğünde (147) müdür yardımcısı, şube müdürü, genel sekreter gibi kimselere (ve ticaret ortaklıklarında ticari vekile veya mümessile) organ niteliği verilebilmektedir (148).

Ticaret ortaklıkları: Kollektif (149), anonim (150), limited, komandit (151) ve kooperatiflerdir. Bu şirketler tüzel kişiliğe sahiptir. Bir şirketin organı durumundaki, gerçek kişilerin topluca birden tutuklanması halinde, bunlar tutuklanmadan önce bir temsilci atayabilecek durumda değil iseler, İİK m. 54 gereği, icra memuru, şirkete bir temsilci atanabilmesi amacıyla uygun bir süre vermesi gerekir (152). Ödeme emrinin şirketin yetkili

145"dernek yöneticilerinin kişiliğinden ayrı bir tüzel kişiliğe sahip olduğundan derneğe ilişkin davada husumet dernek tüzel kişiliğine yöneltilmelidir" (Erdoğan C., Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, Ankara 1982 s.185 no.680).

146"Tüzüğe göre derneği temsil yetkisi bulunmayan genel katibe, ayrıca tüzükte kabul edilmiş bir tasarruf hakkı değil genel hükümler uyarınca verilmiş belgeye dayanarak derneği mahkemede temsil edebilme hakkı tanınmaz. Çünkü bu hak avukatlara tanınmıştır" (4.HD 18.1.1965, 1513/192: Sınmaz/Karataş s.118).

147"Tüzüğe göre, derneği başkan temsil etse bile açılan davanın başkan hakkında olması bu kuralı değiştirmez. Durum genel kurula yansıtılmalı ve orada gereği için karar aldırılmalıdır" (Erdoğan s.185 no.679).

148 Yılmaz/Çağlar s.178-179.

149 Kollektif şirketlerde, şirketi temsile yetkili olanlar şirketin esas tüzüğünde belirtilmemişse, ortaklardan herbiri ayrı ayrı şirketin temsilcisidir ve bu nedenle bunların herbirine de tebligat yapılabilir (Yılmaz/Çağlar s.181 dn.16). Kollektif şirket hakkında alınmış olan aciz belgesi ile, kollektif şirket ortaklarına karşı iptal davası açılmaz (13.HD 16.4.1981, 1228/2844: Yasa HD 1981/11 s.1497-1498). Kollektif şirket temsilcilerinin konkordato teklif edebilmeleri için, temsilci olmayan bütün ortaklarla birlikte karar vermiş olmaları gerekir (Kuru-İcra C.4 s.3591). "Kollektif şirket aleyhinde takip semeresiz kaldığı veya şirket hitam bulduğu (feshedilme değil) takdirde, şirket aleyhine takip yapılabilir (TTK m.179; Üstündağ s.75 dn.149).

150"Anonim şirket hissedarları...iç ve dış münasebetlerinde şirketi temsil yetkisini haiz değillerdir" (İİD 2.7.1968, 3615/6990: RKD 1968/7-8 s.123-124). Anonim şirket yönetim kurulu, konkordato teklifine karar vermeye yetkilidir (TK m.321; Kuru-İcra C.4 s.3593).

151 Komandit şirketin konkordato teklifi, bütün komandite ortaklarca yapılmalıdır. Komanditer ortakların ise konkordato istemek ve konkordatoya muvafakat etmek yetkileri bulunmamaktadır (Kuru-İcra C.4 s.3593).

152 İsviçre Federal Mahkemesi 4.4.1970 (BGE 96 III s. 4-9).

temsilcisine tebliğ edilmesi gerekir. Ticaret şirketlerinde (153) ödeme emrine itirazı, şirketin yetkili temsilcisi yapabilir. Komandit şirket adına gönderilen ödeme emrine temsilcisi olan kişi tarafından itiraz edilmesi usule uygundur (154). Tasfiye halindeki şirketi mahkemelerde ve diğer yerlerde temsil hakkı tasfiye memuruna aittir. Ticaret ortaklığının tasfiye haline girmesi halinde, tebligat tasfiye memuruna, tasfiye memuru seçilmemiş ise, ortaklara yapılır (155). Tebligatın usulüne uygun (156) olarak yapılması gerekir (157).

Şirketler, icra takiplerini bir vekil (avukat) aracılığıyla da yürütebilirler. Bu halde, duruşma davetiyesinin bu vekile tebliğ edilmesi gerekir (158). Şirket temsilcisi veya vekili kambiyo senetlerine mahsus haciz yolunda, borca veya imzaya itiraz edebilirler (159).

Şirketin birden fazla temsilcisi mevcut ve bunlar müşterek bir imza ile şirketi temsil yetkisine sahip iseler, ödeme emrine itiraz dilekçesini (veya tutanağını) birlikte imza etmeleri gerekir. Kural bu olmakla beraber, tüzel

-
- 153 Ticaret şirketlerinde, "temsil yetkisine haiz olan kişi, şirketin gayesine dahil olan her nev'i fiilleri ve hukuki muameleleri şirket adına yapmak, şirket ünvanını kullanmak, şirketi kaza mercilerinde temsil etmek hakkına sahiptir" (İİD 6.2.1968, 1002/1125: Olgaç-Usul s.222 no.29).
- 154 12.HD 15.5.1986, 6119/5807 (Kuru-İcra C.1 s.251 dn.49). Tüzel kişinin temsilcileri (organi) ödeme emrine itiraz etmeyi kasıtlı olarak ihmal etmiş ve tüzel kişi zarar görmüş olsa bile, gecikmiş itiraz yoluna başvurulamaz. Bu halde, bu tür bir sonuca neden olan temsilcilere karşı tazminat davası (TK m.336 vd) açılması mümkündür (Kuru-İcra C.1 s.251 dn.49).
- 155 Yılmaz/Çağlar s.187-189 dn.32-37; Üstündağ s.86. Bir ticaret şirketinin taraf bulunduğu bir dava devam ederken, şirket tasfiye haline girerse, şirket tasfiye memurları tarafından temsil olunur (Kuru-Usul C.1 s.631-632).
- 156 Tebligatın usulüne uygun olarak yetkili temsilcilere yapılması gerekir. Tüzel kişiliğe haiz ortaklıklara yapılacak tebligatın bunların müdür veya kanuni temsilcilerine yapılması gerekir. Kanuni temsilciler birden fazla ise, bunlardan birine yapılan tebligat geçerlidir. Şirketi temsile yetkili kişiye depo emri işleminin tebliği İİK m.158 ve Teb.K. m.13'e uygundur. Şirketi temsile yetkili olmayan ortağa ödeme emri tebliğ edilemez (Yılmaz/Çağlar s.183 dn. 21, 25,27,28). Kollektif şirketin yargılama sırasında taraf ehliyetsini kaybetmesi halinde, şirketin ortaklarına tebligat yapılarak yargılamaya devam edilir (Kuru-Usul C.1 s.632-633). Ortaklıkları temsile yetkili kişilerin istifa ettiği, azli gibi hususlar tescil ve ilan edilmeden, bu temsilcilere yapılan tebligatlar geçerlidir (Yılmaz/Çağlar s.189-192).
- 157 Usulüne uygun olarak yapılmayan tebligat geçersizdir (Yılmaz/Çağlar s.180-181 dn.16). Usulsüz tebligatın varlığında, şirketin temsilcisi vekil temyiz yoluna başvurabilir (Yılmaz/Çağlar s.181-182 dn.18).
- 158 Kuru-İcra C.1 s.376 dn.194 a.
- 159 Kuru-İcra C.2 s. 1763-1764.

kişinin temsilcilerinden birine ödeme emrinin tebliği mümkün olduğundan (Teb. K. m.12), bir temsilcinin diğer temsilcilerle birlikte hareket etme zorunluluğunda olmadan, ödeme emrine yalnız başına itiraz edebilmesi gerekir (160). Yargıtay'a göre, tüzel kişinin temsilcilerinden birinin yaptığı itiraz geçerli değildir. Ödeme emrinin tebliğinden dolayı haberi olmayan diğer temsilcinin (veya temsilcilerin) mazeretinden dolayı (yine tüm şirket temsilcileri tarafından) gecikmiş itiraz yoluna başvurulabilir (161).

Bankalarda temsilci sözleşme (mukavele) ile belirlenebilir. Bankaya ait esas sözleşmede, bankayı idare ve mahkemelerde temsil yetkisi idare meclisine bırakılmış ise, kanuni temsilci bu meclistir. Bankanın müdürü, ikinci müdürü de temsil yetkisine sahip olabilir. Banka bir vekil aracılığıyla da icra takiplerini yapabilir. Banka şubesinin (162) bağımsız bir hukuki varlığı ve tüzel kişiliği bulunmadığından, bankanın temsilcisi olamaz (163). Yargıtay'a göre, banka şubesi itirazın iptali davasını banka adına açılabilir ve bu davada bankayı temsil hakkına sahiptir (164). Kanımızca, banka şubesinin tüzel kişiliği olmadığı için, taraf ve dava ehliyetine sahip değildir. Banka şube müdürü, davayı banka genel müdürlüğü (tüzel kişilik) adına açar ve bankanın bir organı olarak banka tüzel kişiliğini davada temsil edebilir (165). Kanuna aykırı haciz ihbarnamesinin iptali için, tetkik mercisine başvuran bankanın, yedi gün içinde menfi tespit davası da açması mümkündür. Bu dava, banka genel müdürlüğü adına açılır. Fakat, banka esas sözleşmelerine göre, banka şubeleri bankanın bir organı olmaları halinde, birinci haciz ihbarnamesine (166) itiraz etmemesi nedeniyle, borç

160 Kuru-İcra C.1 s.251.

161 Kuru-İcra C.1 s.251 dn.51'de belirtilen kararlar.

162 Bankaya (şubeye) yapılacak tebligat, bankanın yetkili temsilcisine (şube müdürüne), yetkili temsilci birden fazla ise, bunlardan birine yapılır. Örneğin, müdür ve ikinci müdür bankayı müştereken temsile yetkili iseler, ikinci müdüre yapılan tebligat da geçerlidir. Temsilciler, tebliğ sırasında orada bulunmuyor veya tebliğ evrakını alamayacak halde iseler, tebligat, temsilciden sonra gelen bir kimseye, evrak müdürüne, bunlarda yoksa, diğer bir personele yapılır ve yapılan işlemler tebliğ mazbatasında belirtilir (Kuru-İcra C.1 s. 694, 698; Teb. K. m. 12-13; Teb. Tüz. m. 17-18). Banka temsilcisi dışında, tebliğin diğer görevlilere yapılması halinde, birinci haciz ihbarnamesini yedi günlük süreden sonra öğrenmişse, gecikmiş itirazda bulunulabilir (Kuru-İcra C.1 s.742 vd).

163 TD 31.10.1969, 3023/5077 (Kuru-Usul C.1 s.1072/103).

164 11.HD 24.1.1986, 7416/161 (YKD 1986/4 s.547-548).

165 Kuru-Usul C.1 s. 725-727.

166 "Haciz ihbarnamesi, bir hükmü şahsın veya müessesenin merkez veya şubelerinden hangisine tebliğ edilmiş ise, beyanda bulunma mükellefiyeti yalnız ihbarnameyi tebellüğ eden merkez veya şubeye aittir" (İİK m.89, VIII).

zimmesinde sayılan banka şubesi, banka genel müdürlüğü adına, menfi tespit davası açabileceği gibi, banka şube müdürü (avukat olmasa dahi) bankayı mahkemede temsil edebilir. Banka şube müdürü, hukuki bakımdan ticari mümessil durumunda olduğundan, ticari mümessil (avukat olmasa bile) bankayı mahkemede temsil edebilir (167). Ticari mümessil, yapılacak icra takiplerinde, temsilcisi olduğu kurumu, temsile yetkilidir (168).

Temsilcinin yanlış gösterilmesi, davanın reddi için bir neden değildir. Gerçek temsilci mahkemeye gelmiş ise, yargılamaya devam edilir. Örneğin, bankanın şubesi aleyhine açılan istihkak davasında, banka genel müdürlüğünün vekaletnamesine sahip ve icra takiplerini de yapan avukat gelirse, yargılamaya devam edilir (169).

2. Kamu Hukuku Tüzel Kişilerinin Temsili

Devletin malları haczedilememekle birlikte, devlete karşı icra takibi yapılabilmesi mümkündür (170). İİK m. 82'e göre, "Devlet malları ile mahsus kanunlarında haczi caiz olmadığı gösterilen mallar" haczedilemez. Devletin borçlarını rızası ile ödeyeceği varsayılmaktadır. Devletin kendiliğinden, devlet kamu tüzel kişiliğinin itibarı gereği ödemede bulunacağı ve kamu hizmetlerinin aksamaması amacıyla, Devlet mallarının haczedilmemesi gerektiği düşünülmektedir (171). Devlet malı kavramı o derece geniş tutulmuştur ki, yurttışa olan borcunu ödemek istemeyen kamu idareleri bankalardaki paralarını, kiracılardan olan alacaklarını, gelecekte yapacakları tahsilatı ve doğacak haklarını bile, kamu hizmetine ayırma ve özgülleme kararı alarak dolaylı yollara başvurmuşlardır (172). Özel kanun hükümlerinde, ilgili kamu tüzel kişisinin malvarlığının haczedilemeyeceğine ilişkin açık bir hüküm bulunmuyorsa veya ilgili kamu tüzel kişisinin mallarının Devlet mallarının sahip bulunduğu bütün ayrıcalıklardan faydalanacağı konusunda ayrı bir hüküm mevcut değilse, ilgili kamu tüzel

167 Kuru-İcra C.1 s. 713-714 dn.75; Kuru-Usul C.1 s.802-803. Ticari mümessilin vekaletnamesi bulunsa bile, adli mercilerde müessese sahibi adına dava açmak yetkisine sahip olmadığı hakkında bkz: TD 20.12.1971, 5806/7498 (Olgaç-Usul s.221 no.26; Erdoğan s.179 no.651).

168 12.HD 11.3.1987, 7638/3378 (Uyar-Kambiyo s. 646-647). Ödeme emri ticari mümessile tebliğ edilebilir (Postacıoğlu s.97).

169 Olgaç-Usul s.221 no.27.

170 Kuru-İcra C.1 s.781 vd.

171 Gözübüyük A. ş./Tan T., İdare Hukuku C.1, Ankara 1998 s.695; İBK, 15.1.1947, 14/5 (RG 9.7.1947, sayı.6653).

172 Gözübüyük/Tan s. 697 dn.86.

kişinin malları Devlet malları gibi haczedilmezlikten istifade edemez. Yine, özel hukuk hükümlerine tabi olan kamu tüzel kişilerin malları haczedilebilir (173).

Devleti icra dairelerinde, temsil görevi, hazine avukatı bulunan yerlerde, bu avukatlara, bunların olmadığı yerlerde ilgili daire amirlerine aittir. Örneğin, Hazine avukatı olmayan yerlerde, Milli Savunma Bakanlığını, askerlik şubesi başkanı, Milli Eğitim Bakanlığını milli eğitim müdürü temsil eder. Hazine avukatı olmayan yerlerde mal müdürünün temsil yetkisi yoktur. Mal müdürleri, Maliye Bakanlığının taraf olduğu işlerde, bu bakanlığı temsil eder (174).

Kamu tüzel kişilerin (175) başında devlet gelir. Bakanlıklar, devlet kamu tüzel kişiliğinin organıdır. Tüzel kişiliği olmayan genel müdürlüklerin işlem yapma ehliyetleri bulunmadığından, bunlara karşı yapılacak işlemlerde muhatap, bu genel müdürlüğün bağlı olduğu bakanlıktır. Hazine avukatı bulunan yerlerde (176), ilgili davalarda bakanlıkları ve (genel bütçe içindeki diğer daireleri) Hazine avukatlarının temsil etmesi, kamu hukukundan doğan bir kanuni temsildir (BK m.33). Yani, hazine avukatları, kanuni temsilcidir (177). Bu nedenle, bakanlıkların davada ve icra takiplerinde Hazine avukatları tarafından temsil edilmesi gerekmektedir. Bakanlık (veya ilgili daire) kendini davada, Hazine avukatı dışında başka bir avukat ile temsil ettiremez (178). Fakat, istisnai hallerde bir davanın Hazine avukatı dışında, diğer bir (sözleşmeli) avukat tarafından takip edilmesine, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından karar verilebilir (4353 s.K m.36 c.2). Bu istisnai hal dışında, davanın hazine avukatı dışında, bir başka avukat tarafından takip edilmek

173 Ulukapı Ö., Haczedilmezlik ve Haczedilmezliğin "4046 Sayılı Özelleştirme Kanunu" Kapsamındaki Uygulaması (Batıder, 1995 C.XVIII sa. 1-2 s.140); Gözübüyük/Tan s.695.

174 Uyar-Kambiyo s.255.

175 Kamu tüzel kişileri konusunda bkz: Yılmaz/Çağlar s. 193 vd; Kuru-Usul C.1 s. 633 vd, s. 727 vd.

176 Hazine avukatlarının bulunduğu yerlerde Cumhuriyet Savcısının Adalet Bakanlığını temsile yetkisi yoktur (5.HD 11.5.1987, 10798/8760: İBD 1987/4-6 s.390).

177 HGK 8.6.1968, 7-480/420 (Sınmaz/Karataş s.117).

178 Bu nedenle, bakanlıklara atanan avukatlar, avukatı buldukları bakanlığı mahkemelerde temsil edemezler; bu temsil yetki ve görevi kanun gereği Hazine avukatlarına aittir (Kuru-Usul, C.1 s.733 dn.635). 4353 s.K m. 30 uyarınca "Umumi muvazene içindeki daireleri alakalandıran ve mahkeme veya icraya intikal eden işlerin sulh yoluyla hallinde...Maliye vekili salahiyetlidir. Bu miktarı geçen anlaşmalar Devlet şurasının muvafık mütalaası ile ve alınacak kararname ile yapılır".

istenmesi üzerine, mahkeme o avukatı duruşmaya kabul etmez (HUMK m.61).

Merkezde Başhukuk müşaviri ve Muhakemat Genel Müdürünün ve vilayetlerde muhakemat müdürlerinin ve teşkilat olmayan yerlerde Hazine avukatının uygun mütalaası olmadıkça hiç bir dava açılmaz ve hiç bir icra takibi yapılamaz (4353 s. K. m. 26) (179).

Maliye bakanlığı dışındaki, hazine avukatı bulunan yerlerde bakanlıklara veya genel bütçe içindeki diğer dairelere ilişkin davaları takip yetkisi Hazine avukatlarına aittir. Dava dilekçesinde davalı olarak ilgili bakanlığın gösterilmesi gerekli ve yeterlidir (180). Dava dilekçesi, davalı bakanlığa tebliğ edilir. Davalı bakanlık tarafından, dava dilekçesinin hazine avukatına verilmesinden itibaren, hazine avukatının ilgili bakanlığı savunmaya ilişkin temsil görevi başlar (181). Dava dilekçesi, Hazine avukatına değil, bakanlığa tebliği gerekirse de, davanın sonunda verilen ilamın icraya konulması halinde, icra emrinin muhakemat müdürlüğüne veya bakanlığı temsil eden Hazine avukatına yapılması gerekir. Fakat, bir ödeme emri sözkonusu ise, bu dava dilekçesi gibi düşünülmeli ve bakanlığa tebliğ edilmelidir (182).

Daire amiri (organın başı), davayı kendisi takip edemez. Dava, ilgili dairenin temsilcisi olarak Hazine avukatı tarafından takip edilir. Bu halde, daire amirinin görevi, dava veya savunma hakkında Hazine avukatına açıklamalarda bulunmak ve delilleri hazırlamaktan ibarettir (183). Dava veya takibe Hazine avukatları katıldıktan sonraki adli tebliğlerin bu avukatlara yapılması gerekir (184).

Hazine avukatlarının temsil yetkisi yer bakımından sınırlandırılmıştır (4353 s.K. m.20). Örneğin, Gelibolu Defterdarlığı ile ilgili bir icra emrinin, istanbul Defterdarlığına tebliğ edilmiş olması usulsüz (icra emri tebligatı

179 "Maliye tarafından konulan hacizlerden ötürü açılacak istihkak davalarında, 6152 sayılı Amme Alacakları K.'nun 67.maddesine göre, davalı vergi dairesi değil hazinedir" (Olgaç-Usul s.213 no.3).

180 Dava dilekçesinde, davalı bakanlığın temsilcisinin (Hazine avukatının) gösterilmesi gerekmez. Gösterilmiş olsa bile, dava dilekçesi Hazine avukatına değil, davalı bakanlığa tebliğ edilmelidir (İİD 14.2.1967, 1161/1365: RKD 1967/4 s.143-144).

181 Kuru-Usul C.1, s.730 vd; 4353 s.K m. 2/C, 2/E, 3/B, 3/C, 4,5,18.

182 Yılmaz/Çağlar s.196.

183 Kuru-Usul C.1, s.732.

184 Yılmaz/Çağlar s.134 vd; İİD 14.2.1967, 1161/1365 (RKD 1967/4 s.142-144); Olgaç-İcra s.135 dn.7, s.138 dn.17, s.139 dn.19.

geçersiz) sayılmıştır (185).

Hazine avukatı bulunmayan yerlerdeki dava ve icra (iflas) işlerinde, bakanlıklar (ve genel bütçe içindeki diğer daireler) amirleri tarafından temsil edilirler (186). Daire amiri, bir davanın açılmasını gerekli görmezse, bu konudaki görüşünü (bağlı olduğu bakanlığa değil) Maliye Bakanlığına bildirir ve verilen talimata göre hareket eder (4353 s. K. m. 26). Hazine avukatının hastalık gibi herhangi bir engelinin uzunca (187) bir zaman süreceği olması ve orada başka bir hazine avukatının bulunmaması halinde, oradaki ilgili dairenin yetkili amiri mahkemede bulunma hakkına sahip olup (188), davayı kendisi takip edebilir (189). Bu halde, mahkemenin davalı bakanlığın yetkili amirine tebligat yaparak onun huzuruyla davaya devam etmesi gerekir (190). Bu halde, daireleri, en yüksek dereceli memuru temsil eder (191). Maliye Bakanlığı dışındaki diğer bakanlıkların ve dairelerin taraf buldukları davalarda, bu bakanlıkları ve daireleri mal müdürü temsil edemez (192).

185 İİD 17.6.1952, 372/2989 (Sİ sayı 54 s.1328-1329).

186 4353 s.K. m. 18, III. Bu halde, gerçek temsilci huzuruyla yargılama yapılmadan esasa ilişkin karar verilmesi usule aykırıdır (4.HD 10.10.1978, 12581/11161: YKD 1979/7 s.957-962). Hazine avukatı bulunmayan yerlerde, daire amirleri temsil yetkilerini, sıfatlarını söyleyerek ve gerektiğinde kimlik belgelerini ibraz ederek yerine getirirler (4353 s.K. m.21).

187 Hastalık gibi geçici bir nedenle hazine avukatı duruşmaya gelemese, onun yerine daire amiri duruşmada bulunamaz; duruşmanın ertelenmesi gerekir (Kuru-Usul, C.1, s.732). s.K. m.18).

188 Hazine avukatı olmayan yerlerde ilgili dairenin yetkili memuru bizzat mahkemede hazır bulunabilir (İİD 14.2.1967, 1161/1365: RKD 1967/4 s.142-144).

189 Kuru-Usul C.1, s.732 dn.632; 4353 s.K. m.18, III. "Hazine vekilinin bulunmadığı yerde davacı Bakanlığın o yerdeki temsilcisi makam dava açabilir (Olgaç-Usul s.201 no.67). Jandarma dairesine ait bir davayı takip eden hazine avukatının azli üzerine, davanın jandarma komutanı tarafından takip edilmesi mümkündür (HGK 16.9.1953, 3/177-101: AD 1954/1 s.54-55). Özellikle teknik bilgi verilmesi gibi gerekli olan hallerde, davanın tarafı olan dairenin bir memuru Hazine avukatı ile birlikte duruşmada hazır bulunabilir ve gerekli açıklamaları yapabilir (Kuru-Usul C.1 s.732).

190 4.HD 10.10.1978, 12581/11161 (YKD 1979/7 s. 957-962).

191 Kuru-Usul C.1 s.735. Hazine avukatı bulunmayan yerlerde her daireyi kendi amiri (en yüksek dereceli memur) temsil eder. Daire amiri, bu temsil yetkisini aynı dairedeki bir başka memura devredemez (Kuru-Usul C.1 s.737). Aynı bir tüzel kişiliği ve katma bütçesi olan genel müdürlüklerinde, amir bir başka memuru temsil ile görevlendirebilir (bkz. örneğin: 3234 s. K. m.37).

192 Hazine avukatı olmayan yerlerde ilgili daireleri, o dairenin amiri temsil eder. Bu halde, mal müdürünün daireleri temsil yetkisi bulunmamaktadır (Erdoğan s.175 no.625). Örneğin Milli Eğitim, Milli Savunma, içişleri Bakanlığı ile ilgili davalarda, bu

Bakanlıkları ve genel bütçe içindeki diğer daireleri temsil yetkisine sahip Hazine avukatlarının bir listesi, savcılık aracılığıyla mahkemelere ve icra (ve iflas) dairelerine gönderilir. Bu listelerde ismi yazılı Hazine avukatları ve bütün müşavir avukatlar, Devlet dairelerini mahkemeler ve icra dairelerinde, vekaletname göstermeksizin (193) temsil yetkisine haizdirler (194).

Maliye Bakanlığına (Hazineye) karşı açılan davalarda dava dilekçesi, Merkezde Başhukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğüne, illerde (vilayetlerde) muhakemet müdürlerine veya bölge muhakemat müdürlerine; muhakemat müdürlüğü teşkilatı olmayan ve bir bölgeye bağlı bulunmayan yerlerde defterdarlıklara veya mal müdürlerine tebliğ edilir. Bunun üzerine dava hazine avukatı tarafından yürütülür (195). Bu avukatların mutlaka baroya kayıtlı bulunmaları zorunluluğu yoktur. Çünkü, kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli olarak avukatlık görevinde çalışanların baro levhasına yazılması isteklerine bağlıdır (196).

Hazinenin (Maliye Bakanlığının) taraf olduğu davalarda, Hazineyi illerde defterdar (197), ilçelerde mal müdürü temsil eder. Hazinenin taraf buldukları davalarda, Hazine avukatı bulunmayan yerlerde, mal müdürü o yerdeki Maliye dairesinin amiri olduğu için, Hazineyi mal müdürü temsil eder (4353 s. K. m. 18, III). Yine, bir yerde, davanın tarafı olan bakanlık veya idarenin hiç teşkilatı bulunmuyor ise, bu halde mal müdürü temsil

---

bakanlıkları mal müdürünün temsil yetkisi yoktur (Kuru-Usul C.1 s.735 dn.640, 641,642, 643, 644). Yine, ilgili bakanlıkları kaymakamın temsil yetkisi bulunmamaktadır (Kuru-Usul C.1 s.735 dn.639).

193 Karş HUMK m.65. "Mahkeme ve icra iflas dairelerinin; hazine avukatlarının girdiği dava ve takip ettiği işlerde öncelikle Cumhuriyet Savcılığınca bu listelerin gönderilip gönderilmediğinin ve davaya giren avukatın bu listede yer alıp almadığını araştırmasının yeterli olup ayrıca yetki belgesi veya vekaletname istenmesine gerek olmadığını Cumhuriyet Savcılıkları, mahkemeler ve icra iflas dairelerine duyurulmasını rica ederim" (Ad.Bak.Huk.İşl.Gen.Müdürlüğünün 9.2.1987 günlü genelgesi: AD 1987/1 s.127).

194 Bkz. 4353 s.K. m.19; 4353 s.K. m. 19, III hükmü Anayasaya aykırı değildir (bkz. Anayasa Mahkemesi 26.12.1968, 10/66: RG 24.12.1969 sayı 13382 s.2-4).

195 Yılmaz/Çağlar s.194; Kuru-Usul C.1 s.730.

196 Avukatlık Kanununa 3003 sayılı Kanunla ilave edilen Ek Madde 1.

197 "Hazineyi temsil yetkisi defterdara aittir. Defterdar görev başında iken yardımcısı bu yetkiyi kullanamaz" (HGK 11.11.1977, 374/850: Erdoğan s.172 no.604). Defterdarın doğrudan doğruya kendisine bir vekil tayin etme yetkisi yoktur. Bu yetki Maliye Bakanlığına aittir (Erdoğan s.177 no.639).

yetkisine sahiptir (198). Mal müdürü, bu temsil yetkisini aynı dairededeki bir başka memura devredemez. Mal müdürünün değişik nedenlerle (izinli, raporlu, mal müdürlüğü makamının boş olması gibi) bulunamaması halinde, mal müdürü yerine atanan vekilin Hazineyi temsil edebilmesi için, temsil yetkisinin Maliye Bakanlığınca onaylı olması gerekir (199).

Bakanlıklara bağlı bazı genel müdürlüklerin ayrı bir tüzel kişiliği mevcuttur (200). Tebligatın bunlara doğrudan doğruya yapılması gerekir. Bunların taraf oldukları davalarda, Hazine avukatının temsil yetkisi yoktur (201). Bu genel müdürlüklerin ayrı bir hukuk müşavirliği örgütü ve buna bağlı avukatları bulunduğu için, taraf oldukları davaları ve icra işlerini kendi avukatları aracılığıyla yürütürler. Örneğin, Orman Genel Müdürlüğünün taraf oldukları davalar orman avukatları tarafından takip edilir. Orman Genel Müdürlüğü Hukuk Müşavirliği, Genel Müdürlük merkez ve taşra teşkilatını ve 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu m.17 uyarınca kurulan fonu ilgilendiren dava ve icra işlerini, her derecede takip ve sonuçlandırmak, adli ve idari davalar ve her türlü icra takiplerinde mahkemeler, hakemler, icra dairelerinde, dava ve icra işleriyle ilgili diğer merciler önünde Genel Müdürlüğü (orman avukatları aracılığıyla) temsil etmekle görevlidir (3234 s.K. m.18) (202).

198 Kuru-Usul C.1 s.736. Örneğin, Orman teşkilâtı bulunmayan yerlerde, Orman Genel Müdürlüğünün taraf bulunduğu davalarda, Genel Müdürlüğü Hazine avukatı, Hazine avukatı yok ise, o yerdeki mal memuru (müdürü) temsil eder (3234 s. K. m. 37).

199 Kuru-Usul C.1 s.737; 7.HD 16.6.1983, 11143/10022 (YKD 1983/9 s.1319); HGK 4.4.1986, 1/128-359 (İKİD 1987/315 s.4790).

200 Örneğin, Orman Genel Müdürlüğü, Karayolları Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü, Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü gibi (Yılmaz/Çağlar s.193; Kuru-İcra C.1 s.782 vd; Kuru-Usul C.1 s.639, 727; Olgaç-Usul s.215). Bkz. Tekel Müdürlüğünün ve Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğünün taraf oldukları davaların kimin tarafından yürütüleceği konusunda: Kuru-Usul C.1 s. 639, 740-741.

201 Yılmaz/Çağlar s.196; Kuru-Usul C.1 s. 639 dn.176. Örneğin, "Hazine vekillerinin, umumi muvazene içerisinde bulunmayan Devlet Su işleri Genel Müdürlüğü tüzel kişiliğini temsile yetkileri yoktur" (Olgaç-Usul s.215 no.10). karş. 3234 s.K. m.37.

202 Orman Genel Müdürlüğü, orman avukatı bulunmayan yerlerde ve zamanlarda Genel Müdürlüğün yargı mercilerindeki temsilini ve bunlara ilişkin görevleri o yerin en yüksek dereceli orman memuru veya bu memur tarafından görevlendirilecek diğer herhangi bir orman memuru yerine getirir. Orman bölge müdürlükleri, orman müdürlükleri ve orman şeflikleri, Genel Müdürlük adına yargı mercilerinde dava açmak yetkisine sahiptir. Orman teşkilâtı bulunmayan yerlerde Genel Müdürlükçe takibi gereken bütün davalar, idareyi temsilen hazine avukatınca, bu avukat yoksa mahalli mal memurunca (mal müdürünce) yürütülür (3234 s. K. m.37).

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü de, ayrı bir tüzel kişiliğe sahiptir. Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Hukuk Müşavirliği, adli ve idari davalarla her türlü icra takiplerinde mahkemeler, hakemler, icra daireleri ve icra işleriyle ilgili sair merciler nezdinde Genel Müdürlüğü temsil eder. Genel müdür, avukat bulunmaması halinde, Genel Müdürlük leh ve aleyhine açılmış ve açılacak davalarda ve icra işlerini takipte, görevlendireceği bir memuru yargı mercilerinde ve ilgili dairelerde kendisini temsile yetkili kılabilir (203).

Bu genel müdürlüklerin avukatları, yalnız genel müdürlüklerin taraf olduğu davaları takip edebilirler. Genel müdürlüklerin bağlı oldukları bakanlıkların taraf buldukları davaları takip edemezler. Bakanlıkların davaları, Hazine avukatlarınca takip edilir. Bu genel müdürlüklerin bağlı olduğu bakanlıkların da, bu genel müdürlükleri temsil yetkisi yoktur (204).

İl Özel idareleri, köyler ve belediyeler kamu tüzel kişiliğine sahiptir (Anayasa m.127). İl özel idaresini vali temsil eder. Bu nedenle, il özel idaresinin taraf bulunduğu davalarda ve icra takiplerinde özel idareyi yalnızca vali temsil eder. Bu nedenle tebligatın valiye yapılması gerekir. Vali, özel idare memuru, kaymakam gibi uygun göreceği memurlara temsil yetkisi (vekaletname) verebilir (205). Kendisine temsil yetkisi verilen memur, özel idarenin taraf bulunduğu davaları takip edebilir. Validen temsil yetkisi almadan, hiç kimse il özel idaresini temsil edemez. İl özel idaresine ait mallar devlet malı sayılır. Bu nedenle haczedilemez. Fakat, bazı hallerde takip yapılması mümkündür. Örneğin, devletin kiraladığı olduğu bir bina için, devlete karşı tahliye takibi (İİK m.269 vd) yapılabilir (206).

Belediyenin bazı malları haczedilemez. Belediyelerin kamu hizmetine özgülenmemiş, gelir getiren mallarının ve eşyalarının ise haczedilmesi mümkündür (207). Belediyenin borçlu olması halinde, belediyeye karşı icra

²⁰³9.5.1985 gün ve 3202 sayılı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun m. 1, 20, 32 (bkz. RG 22.5.1985, sayı 18761).

²⁰⁴Örneğin, DSİ Genel Müdürlüğünün ayrı bir tüzel kişiliği mevcut olduğundan, bağlı bulunduğu Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının, Genel Müdürlüğü temsil yetkisi bulunmamaktadır (Kuru-Usul C.1 s.639 dn.177).

²⁰⁵Bkz. İl Özel İdaresi Kanunu m.76, 94. Valinin kendisine temsil yetkisi verdiği memurun, davayı takip edebilmesi için avukat olmasına gerek yoktur. İçişleri Bakanlığı veya bu Bakanlığa bağlı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün özel idareyi temsil yetkisi yoktur (Kuru-Usul C. 1 s.742-743); bkz. ayrıca: Olgaç-Usul s.217 no.17.

²⁰⁶Kuru-İcra C. 1 s. 787.

²⁰⁷Kuru-İcra C.1 s.786; Gözübüyük/Tan s.696; Belediye K. m.19/7.

takibi yapılması mümkündür (208). Belediyenin taraf bulunduğu icra takiplerinde, belediyeyi belediye başkanı temsil eder (209). İcra işlerine ilişkin tebliğin kendisine yapılması gerekir. Belediye başkanının, vekil ataması da mümkündür (210). Atanacak bu vekilin, baroda yazılı avukat (veya dava vekili veya dava takipçisi) olması gerekir (AK. m.35) (211). Bu halde tebligatlar bu vekile yapılır (Teb. K. m.11, I).

Mahallelerin (mahalle muhtarlıklarının) tüzel kişiliği bulunmamaktadır. Belediye teşkilatı bulunan yerlerde bu belediyeleri ve belde halkını sadece belediye başkanları temsil edebilir (212). Köye ait malların bir kısmının haczi mümkündür. Köy Kanununa (m.8) göre, kamu hizmetine özgülenmemiş, orta malı olmayan akar niteliğindeki taşınmazları ile köyün özel hukuktan doğan alacaklarının haczedilebileceği kabul edilmektedir (213). Bu nedenle köy tüzel kişiliğine karşı icra takibi yapılması mümkündür. Leyh ve aleyhte açılan tüm davalarda köyü muhtar (214) temsil eder. Köy Kanununun 37. maddesi uyarınca, köye ait mallar hakkında açılacak davalarda, köyün temsilcisi muhtardır. Köyü ilgilendiren işlerde tebligatın muhtara yapılması gerekir. Üçüncü kişilerin köyü ilgilendiren bir davada temsil yetkisi bulunmamaktadır (215). Muhtar, yerine köy halkından

208 Yılmaz/Çağlar s.198.

209 "Belediye başkanlığının (olur ödensin) şerhini taşıyan takibe dayalı belli miktarda borç ikrarını taşıdığı ve İİK'nun 68/1 maddesine uygun nitelikte olduğu gözden uzak tutularak itirazın kaldırılması isteğinin kabulü yerine aksine yazılı düşüncelerle reddine karar verilmesi isabetsizdir" (Kuru-İcra C.1 s. 325 dn. 17). Belediye tarafından, şikayet yoluna başvurulabilir (HGK 25.3.1981, 12/3064-164: İKİD 1981/245 s.306).

210 1580 sayılı Belediye K. m. 100/D. "Belediye başkanının onayladığı vekaletnameye istinaden ikame edilen davayı yürütemeyecek vekil için sonradan verilen icazetle yürütmeye imkanı sağlanması mümkündür" (Olgaç-Usul s.281 no.1).

211 Belediyenin iradi bir temsilcisinin olması halinde, tebligatlar bu vekile yapılır (Arslan-İhale s. 92 dn.69). Belediye başkanı, mahkemelerde belediyeyi temsil yetkisini, belediye başkan yardımcısına devredemez (Kuru-Usul C.1 s.743).

212 14.HD 23.2.1984, 5899/1325 (ABD 1984/1 s.124); bkz. ayrıca mahallelerin tüzel kişiliğinin bulunmadığı, tüzel kişiliği bulunmayan toplulukların taraf ehliyetinin olmadığı ve davanın dava şartı yokluğundan dolayı usulden reddedilmesi hakkında: 3.HD 7.10.1986, 5802/9384: RG 9.12.1986 sayı 19306 s.38. Tüzel kişiliğe sahip bulunmayan mahalle muhtarının dava açma ehliyeti bulunmamaktadır (Danıştay 6.Daire 23.11.1978, 939/3951: İKİD 1979/222 s.6975/6976).

213 Gözübüyük/Tan s.696; Kuru-İcra C. 1 s. 785-786.

214 Köyü ilgilendiren davalarda, muhtarın davayı kabul, feragat ve sulh olma yetkileri bulunmamaktadır (Olgaç-Usul s.194 no.44, no.48).

215 Olgaç-Usul s.190-191 no.33. "Köyün kanuni temsilcisi muhtar olduğuna göre köy halkından birinin köy adına dava açmak hakkı yoktur" (Olgaç-Usul s.194 no.46).

birini vekil olarak atayabilir (216).

3. Tüzel Kişiliği Olmayan Toplulukların Temsili

Gerçek veya tüzel kişiliği bulunmayan kişi ve kuruluşlar geçerli bir takip talebinde bulunamazlar. Tüzel kişiliği bulunmayan topluluğun taraf ehliyeti yoktur. Bu nedenle, icra takiplerini devam ettiremezler. Bu eksikliğe rağmen, icra hukukunda da taraf ehliyeti geçerli olduğundan, verilen mahkeme hükmünün icra edilebilmesi mümkün değildir (217). Sadece gerçek ve tüzel kişilerin takip ehliyeti bulunmaktadır. Tüzel kişiliği olmayan toplulukların takip ehliyetleri yoktur. Tüzel kişiliği olmayan topluluklar, borçluya karşı icra takibinde bulunamazlar. Takipte bulunsalar bile, bu takip geçerli değildir. Takip borçlu aleyhine sonuçlansa, para icra veznesine girse bile, takip ehliyetine sahip bir alacaklıya ödenmesi mümkün değildir (218).

Adi ortaklığın tüzel kişiliği bulunmadığı için, bu sıfatla takipte bulunulamayacağı gibi, takipte edilemez. Adi ortaklığı ilgilendiren haklar ve borçlar bakımından bütün ortakların birlikte davacı veya davalı olmaları gerekir (219). Senedi imza eden kişi, adi şirketin temsilcisi ise, bütün ortaklar hakkında takip yapılması gerekir (220). Diğer ortakların, özel yetki vermesi halinde, yönetici ortak, avukat olmasa dahi, kendi adına ve diğer

---

"Kanunen köyü temsil yetkisi olan olan muhtar ile temsil ettiği köyün menfaatlerinin çatışması halinde köy temsilcisinin Köy Derneği tarafından seçilmesi ve onun huzuru ile davanın görülmesi.." gerekir (Olgaç-Usul s.193 no.42). Yine, köy muhtarının görevini yapamayacak derecede hasta olması halinde, köy derneğinin temsilci seçmesi gerekir (Erdoğan s.176 no.631).

- 216 Bkz. 442 sayılı Köy Kanunu m.37/7. Muhtarın vekil olarak görevlendirdiği kişinin avukat olmasına gerek yoktur. Çünkü, muhtarın bu yetkisi kanuna dayanmaktadır (Kuru-Usul C.1 s.744). Muhtarın köy adına davayı açmaktan kaçınması halinde, köyü temsil yetkisi köy derneğinin (Köy K. m.20) seçeceği kişiye aittir. Kaymakamın bu kişiyi seçme yetkisi yoktur. Kaymakamın görevlendirdiği kişi tarafından açılan dava temsil eksikliği nedeniyle reddedilir (5.HD 16.11.1951, 454/883: AD 1952/6 s.838-839; 14.HD 17.1.1980, 6177/86: YKD 1980/3 s.401-402; Sınmaz/Karataş s.122). "Köye izafetle köy muhtarı aleyhine açılacak davalarda köyü dernek tarafından intihap olunacak muvakkat temsilci temsil edebilir" (Olgaç-Usul s.217 no.15). Köy muhtarının değişmesi, eski muhtarın tayin ettiği avukatın temsil durumunda değişiklik meydana getirmez (Erdoğan s.178 no.642).
- 217 "Adi ziraat ortaklıkları hasım gösterilmek suretiyle verilmiş kararların muhkem kaziyeye niteliğini kazanamayacağı, infazının dahi mümkün olmadığı" hakkında bkz: 4.HD 21.1.1968, 6763/602 (ABD 1970/3 s.422).
- 218 Postacıoğlu s.118.
- 219 Üstündağ s.80 dn.160. Bkz. Adi şirketin taraf ehliyeti konusunda: Kuru-Usul C.1 s.646 vd.
- 220 11.HD 26.6.1979, 5631/5905 (Sınmaz/Karataş s.118).

ortakların temsilcisi olarak, tek başına dava açabilir veya ona karşı dava açılabilir (221). Ortaklığı ilgilendiren konularda ortakların hepsinin adı belirtilerek tebligat yapılmalıdır (222).

Miras şirketinin bir alacağından dolayı takip yapılabilmesi için, iştirak halinde mülkiyet kuralları uyarınca, bütün mirasçılardan birlikte takip talebinde bulunmaları gerekmektedir (223). Mirasçılardan birlikte dava açma kuralının istisnalarında bu kural geçerli değildir (224).

Terekeye (miras şirketine) bir temsilci atanmış (MK m.581) ise, terekeye ilişkin icra takip yetkisi tereke temsilcisine aittir (225). Diğer mirasçılarla arasında yarar çatışması bulunmayan mirasçılardan birinin de terekeye temsilci atanması mümkündür. Bir vasiyeti tenfiz memuru atanmışsa (MK m. 497-498) ise, tereke ile ilgili davaları takip yetkisi buna aittir (226). Tereke temsilcisi, avukat olmasa bile, tereke ilgili davaları kendisi takip edebileceği gibi, gerektiğinde bir avukata da vekalet verebilir (227).

Ölümlerle gerçek kişilik sona erdiği için, ölü kişi adına veya ona karşı icra takibi yapılması mümkün değildir. Alacaklı (kendisi) icra takibi

221 Kuru-Usul C.1 s.647-648.

222 Yılmaz/Çağlar s.178 dn.4.

223 Kuru/Arslan/Yılmaz s. 89; Üstündağ s.77-78; Postacıoğlu s.118,121; Kuru-İcra C.1 s.152; Kuru-Usul C.1 s.651 vd. Mirasçılardan biri (tereke taksim edilmeden önce) yalnız kendi hissesine düşen alacak kesimi için icra takibi yapamaz. Mirasçılardan biri (veya bazıları) bütün mirasçılar adına takip talebinde bulunur ise, icra memuru, diğer mirasçılardan takibe katılmasını sağlamak veya terekeye temsilci atanmasını gerçekleştirmesi için, takipte bulunan mirasçıya uygun bir süre verir (Kuru-İcra C.1 s. 152-153); terekeye temsilci atanmamış ise, tebligatın kime yapılacağı ve takip talebinde bulunması gereken kayıtlar konusunda bkz: Postacıoğlu s.121-122, 125.

224 Borçlu, mirasbırakanın mirasçısı ise, buna karşı takibin birlikte yapılması gerekmez. Bu halde, her mirasçı, mirasdaki hissesi oranında, borçlu mirasçı aleyhine sadece kendisi takibe başlayabilir (Üstündağ s.78). Bkz. bu istisnalar hakkında: Kuru-Usul C.1 s.653 vd; HGK 13.3.1987, 14/77-186 (YKD 1987/7 s.986-987); 6.HD 27.1.1987, 14576/646 (YKD 1987/7 s.1012-1013).

225 Kuru/Arslan/Yılmaz s. 89; Kuru-İcra C.1 s.153; Postacıoğlu s.118.

226 Kuru-Usul C.1 s.668. Mirasın resmi tasfiyesinde, tereke ile ilgili davaları takip yetkisi tasfiye memuruna aittir (Kuru-Usul C.1 s.668).

227 Kuru-Usul C.1 s.664 vd. Miras şirketine birden fazla temsilci atanması da mümkündür (2.HD 4.8.1981, 5892/5708; HGK 22.6.1984, 2/723-746: İKİD 1984/286 s. 2909-2910). Avukat vekalet yetkisine sahip bulunduğu sırada, sonradan müvekkil ölmüşse ve vekil bu hususu bilmeden, müvekkil adına bazı işlemlerde bulunmuşsa, BK. m.398 uyarınca, yapılan işlemler mirasçılara bağlar (Üstündağ s.73).

yaptıktan sonra ölürse, icra takibine alacaklının mirasçılarının hepsi veya tereke temsilcisi tarafından devam edilebilir (228).

İlam borçlusunu ölmüş ise, ilam mirasçılara karşı icraya konur (229). Ölmüş bulunan borçlunun gerçek kişiliği son bulduğundan, kendisine karşı icra takibi yapılamaz (230). Borçlu, sağlığında (kendisine karşı) başlamış olan takip sırasında ölürse, takibe terekeye (miras şirketine) karşı (kaldığı yerden) devam edilir (İİK m.53, II). Miras şirketinin tüzel kişiliği olmadığından, takibin bütün mirasçılara veya miras şirketi mümessiline (tereke temsilcisine) karşı devam ettirilmesi gerekir (231).

Borçlunun icra takibi sırasında ölmesi halinde, alacaklının mirasçılara karşı yeni bir icra takibi yapmasına gerek yoktur. Bu halde, mirasçılara karşı da yeni bir ödeme emri tebliği gerekmez. Murise karşı başlamış olan takiplere, mirasçılara karşı kaldığı yerden devam edilir (İİK m.53, III). Yani, murise sağlığında ödeme emri tebliğ edilmiş ise, mirasçılara karşı yeni bir icra takibi yapılması ve yeni bir ödeme emri gönderilmesi gerekmemektedir (232). Yine, borçlunun ölmeden önce ödeme emrine itiraz etmesi halinde de, mirasçılara yeni bir ödeme emrinin tebliğine gerek bulunmamaktadır (233).

228 İİD 11.4.1961, 3216/3672 (Sİ 1961/160 s.4818-4819).

229 12.HD 14.10.1982, 6891/7263 (YKD 1983/10 s.1502-1503).

230 Ölü kişiye takip yapılamaz. Takip ölü kişiye karşı yapılmışsa, alacaklının bu isteğinin reddine karar verilir (Üstündağ s.75-76).

231 "Takibe itiraz eden borçlu Recai ölmüş...mütevaffanın hali hayatında başlayan takibin terekeye karşı devam ettirildiğinin kabulü iktiza eder. Bu halde itirazın kaldırılması için yapılan duruşmaya bilumum mirasçılarının veya tereke temsilcilerinin davet olunmaları lazımdır. İştirak halinde mülkiyet hükümlerine tabi tereke hakkında tek mirasçı davet olunarak karar verilmesi MK ve İİK hükümlerine aykırıdır" (İİD 10.2.1969, 1652/1547: RKD 1969/10 s.105; ABD 1969/4 s.727).

232 Kuru-İcra C.1 s.156; Postacıoğlu s.241; 12.HD 12.2.1981, 885/1325 (Yasa HD 1982/2 s.241-242). Yargıtay, eski kararlarında, alacaklının mirasçılara karşı yeni bir icra takibi yapması ve mirasçılara yeni bir ödeme emri tebliğ edilmesi gerektiğini savunmakta idi (İİD 10.2.1969, 1652/1547: RKD 1969/10 s.105; İİD 3.11.1960, 6408/7342: AD 1961/1-2 s.200-201). Fakat, alacaklının icra dairesine başvurarak, takibe mirasçılara veya içlerinden bazılarına karşı sürdürmek istediğini açıkça beyan etmesi ve icra dairesinin de bu hususu mirasçılara tebliğ etmesi gerekmektedir (Kuru-İcra C.1 s.158).

233 Bu halde, tetkik merciindeki itirazın kaldırılması duruşmasına mirasçılara karşı devam edilir (İİD 6.3.1956, 1258/1288: AD 1957/2 s.217-218); karşı görüşte: 12.HD 29.12.1981, 7962/10322 (Yasa HD 1982/3 s.448). Borçlu ölmeden önce, kendisine karşı yapılmış olan icra takibi kesinleşmiş durumda ise, bu halde mirasçılara yeni bir ödeme emri tebliğ edilmez; sadece mirasçılara, icra takibinin kendilerine karşı devam ettirildiği hususu tebliğ edilir (Kuru-İcra C.1 s.158).

Borçluya karşı başlamış olan (ilamsız, ilamlı) haciz yolu ile takiplere (ve rehlin paraya çevrilmesi yolu ile takiplere), borçlunun mirasçılarına karşı devam edilebilir (İİK m.53, III). Bu halde, alacaklının icra takibini, mirasçılardan hepsi yerine, mirasçılar murisin borçlarından müteselsilen sorumlu oldukları için, sadece birine veya bazılarına karşı da sürdürmesi mümkündür (234).

Kat malikleri kurulunun tüzel kişiliği ve bu nedenle taraf ehliyeti olmadığı için, kat mülkiyeti ile ilgili davalar, kat malikleri tarafından açılır (235). Kat maliki, ortak giderlerden kendisine düşen payı ödemeyen borçlu hakkında icra takibinde bulunmaya yetkilidir (236). 2814 sayılı Kanunla değişik 634 sayılı Kanunun 20. maddesi uyarınca gider veya avans payını ödemeyen kat maliki hakkında kat maliklerinden herhangi biri veya yönetici tarafından dava açılabilir, icra takibi yapılabilir (237). Yöneticinin hangi davaları açabileceği Kat Mülkiyeti Kanunu m. 35'te belirtilmiştir. Bunun dışında, yöneticinin kat maliklerini temsilen ve onlar adına dava açması mümkün değildir. Yönetici sadece, üzerine aldığı apartman yönetimi işi ile sınırlı olmak üzere vekillik haklarına sahiptir (238). Yani, ana gayrimenkulün yönetimi ile ilgili davalarda, yönetici kat maliklerini temsil edebilir (239). Bunun dışında kalan hususlarda, kat maliklerini temsil yetkisi veren bir kanun hükmü bulunmamaktadır. Özel yetki verilmesi halinde, apartman yönetimi işi dışındaki konularda da temsil yetkisine haizdir. Dava sırasında yönetici değişmişse, yeni yöneticiye tebligat yapılarak yargılamaya devam edilmesi gerekir (240). Kat mülkiyetinde yöneticinin değişmesi halinde, eski yönetici tarafından tayin edilen vekilin görevi devam eder. Yönetici, temsilci sıfatıyla davayı bizzat kendisi takip

234 MK m.582; BK m.142; Kuru-İcra C.1 s.155-156. Menkul ve gayrimenkul teslimi, İİK m.24 vd. gibi konusu paradan başka bir şey olan ilamlı takiplerde, alacaklı, ilamlı takibi iştirak halinde mülkiyet kuralları uyarınca (MK m.581, 630), bütün mirasçılara (mevcudiyeti halinde tereke temsilcisine) karşı devam ettirmek zorundadır (Kuru-İcra C.1 s.156).

235 Kat maliklerine karşı açılması gereken davanın, genel (umumi) vekile açılması mümkün değildir (Olgaç-Usul s.202 no.73).

236 5.HD 28.10.1976, 4212/8662 (İBD 1977/1-3 s. s.131-133).

237 Kuru-İcra C.1 s.347-349.

238 "Yönetici Kat Mülkiyeti Kanununun 38 ve 40. maddeleri uyarınca Borçlar Kanununun 386 ve 388.maddeleri hükümlerinde tesbit edildiği şekilde vekilin sahip olduğu her nevi hakka sahiptir" (12.HD 23.12.1976, 11760/13153: İKİD 1978/205 s.5865).

239 Kuru-Usul C.1 s.670 vd; 13.HD 16.11.1983, 6773/8044 (İKİD 1984/278 s.2423-2424).

240 9.HD 25.4.1983, 2598/4059 (İBD 1984/4-6 s.324-325).

etmekte ise, yeni yöneticinin seçilmesi üzerine temsil yetkisi son bulur. Bu halde, davayı yeni yönetici takip edebilir. Yeni yönetici davayı (kaldığı yerden itibaren) takip edebilir (241).

SONUÇ

İcra hukukunda, temsil iradi veya kanuni olarak karşımıza çıkmaktadır. Takip ehliyetine sahip gerçek kişiler, icra işlerini bizzat kendileri devam ettirebilir. icra tabinin tarafı gerçek veya tüzel kişidir. Gerçek kişilerde iradi ve kanuni temsil mümkündür. iradi temsil, avukat, dava vekili, dava takipçisi aracılığıyla olur. Bunlar takibi sürdürebilir. Vekil, gerçek kişinin veya tüzel kişinin temsilcisi olabilir. Bu halde tebligat kural olarak, vekile yapılır (Teb. K.m. 11). Kanunun açıkça öngördüğü ve diğer hallerde tebligat asile yapılır. Gerçek kişiler sınırlı takip ehliyetine sahip ise veya tam ehliyetsiz ise, takipler kanuni temsilci tarafından yürütülür. Tüzel kişiler, özel hukuk ve kamu hukuku tüzel kişileri olarak ikiye ayrılır. Bunlarda, temsilci kanun veya tüzüklerine göre belirlenir. Özel hukuk tüzel kişilerin temsili, tüzüklerinde belirtilen temsilcileri aracılığıyla olur. Kamu tüzel kişilerinde ise, Bakanlıkları ve ilgili kurumları hazine avukatı temsil eder. Ayrı tüzel kişiliği bulunan genel müdürlükleri ise, kendi avukatları temsil eder. Tebligatta, yetkili temsilcilere yapılır. Hazine avukatının bulunmaması halinde, temsil yetkisi o yerin idari amirine aittir. Bu halde, temsilcide yapılabilecek hatalar, ıslaha dahi başvurmadan düzeltilebilir. Tüzel kişiler, bir vekil aracılığıyla da takibi yapabilirler. Tüzel kişiliği bulunmayan topluluklar, topluluğu meydana getiren kişilerce hep birlikte temsil edilir. Gerçek kişiler gibi, özel hukuk ve kamu hukuku tüzel kişilerine karşı icra takibi yapılabilir.

241 Kuru-USul C.1 s.871; 5.HD 12.1.1980, 10233/43 (İKİD 1981/248 s.506-507).